

Centrul de Investigații Strategice și Reforme (CISR)

**Testarea chestionarului unic
“Cerere pentru Protecție Socială”
și determinarea erorii de excludere
în Programul Compensațiilor Nominative**

**Rezultatele cercetării exhaustive
a populației comunei rurale
Cucuruzeni, județul Orhei**

Prezentat de LIESAP la 1 iulie 2003

*Romanian version
Chișinău, aprilie 2003*

LIESAP/Counterpart International, Inc.
Centrul de Investigații Strategice și Reforme (CISR)

**Testarea chestionarului unic
„Cerere pentru protecție socială”
și determinarea erorii de excludere
în programul compensațiilor nominative**

**Rezultatele cercetării exhaustive
populației comunei rurale
Cucuruzeni, județul Orhei**

Studiul a fost efectuat cu suportul financiar al Agenției SUA pentru dezvoltare internațională (Counterpart International, Inc./Low-Income Energy and Social Assistance Project (LIESAP). Evaluările, prezentate în raport, aparțin autorilor și nici într-un caz nu reflectă poziția Agenției SUA sau ale structurilor de stat.

Chișinău, aprilie 2003

CUPRINS

Rezumat.....	3
Introducere.....	3
1. Logica modificării sistemului de compensații sociale în Republica Moldova: facilități în masă – compensații nominative pentru anumite categorii – asistență socială după necesitate	4
2. Obiectul observării pentru testarea Chestionarului Unic: populația comunei rurale Cucuruzeni din județul Orhei	8
3. Structura social-demografică a comunei.....	10
3.1. Componenta gospodăriilor casnice.....	10
3.2. Activitatea economică.....	11
3.3. Categorii social vulnerabile ale populației comunei.....	11
4. Spațiul locativ și proprietatea privată a populației.....	12
4.1. Proprietatea și tipul de locuință	12
4.2. Asigurarea populației cu locuință.....	13
4.3. Calitatea locuințelor	14
4.4. Utilizarea tehnicii casnice	18
5. Sursele și mărimea veniturilor bănești ale gospodăriilor casnice.....	18
5.1. Proporția veniturilor bănești.....	18
5.2. Salarii, pensii și indemnizații sociale.....	20
5.3. Venituri, provenite din proprietate asupra pământului.....	21
6. Cheltuielile gospodăriilor casnice	22
6.1. Structura și proporțiile cheltuielilor. Categoriile de bază ale cheltuielilor....	22
6.2. Cheltuieli medii lunare ale gospodăriilor casnice pe parcursul anului	25
7. Evaluarea erorii excluderii (în raport cu programul compensațiilor nominative).....	25
7.1. Veniturile bănești ale persoanelor ce beneficiază de compensații.....	25
7.2. Divizarea fondului bănesc general al beneficiarilor de CN.....	26
7.3. Concluzii preliminare	27
Concluzii. Propuneri în scopul perfecționării Chestionarului Unic	28
Anexă: Cerere pentru protecție socială (chestionarul unic).....	33

Rezumat

Modificarea sistemului de asistență socială acordată populației din Republica Moldova î-și conturează treptat direcția corectă: de la *beneficii bănești*, oferite la circa un sfert din populația țării până în 2000, la *compensații nominative (CN)* pentru anumite categorii ale populației (2000-2003) și, în sfârșit, la cea mai complicată etapă – trecerea la acordarea de *compensații sociale după necesitate*.

Această ultimă etapă urmează să fie parcursă. Pentru a o pregăti, din inițiativa Casei Naționale de Asigurări Sociale (CNAS), Counterpart International, Inc./Low-Income Energy and Social Assistance Project (LIESAP) și organelor administrației locale se realizează aprobarea formei “*Cerere pentru protecție socială*”, în calitate de *Chestionar Unic*. Chestionarul unic (CU) se utilizează în calitate de instrument de colectare a datelor în scopul depistării vulnerabilității reale a gospodăriilor casnice.

Pentru prima dată în Republica Moldova pentru un astfel de studiu, în calitate de colectivitate socială, a fost selectată *toată populația unei comune rurale* – Cucuruzeni (8 sate cu 4755 locuitori). S-a evaluat nivelul de trai și diferite aspecte ale bunăstării locuitorilor acestor sate, veniturile și cheltuielile, inclusiv și pentru contingentul beneficiarilor de compensații nominative. A fost determinată eroarea excluderii. S-a stabilit un grup de persoane, care au solicitat asistență socială (AS) în cadrul programului (CN), și celor care puteau, dar nu au cerut alte tipuri de AS. Au fost incluse propuneri de perfecționare a CU, pentru ca acesta să contribuie în cea mai mare măsură depistarea necesităților reale.

Introducere

Acest studiu a fost efectuat la inițiativa Casei Naționale de Asigurări Sociale (*Tamara P. Șumscaia*), cu susținerea Counterpart International, Inc./Low-Income Energy and Social Assistance Project - LIESAP (*Terry T. Campo*). Aceste instituții au elaborat CU “*Cerere pentru protecție socială*”, care este aprobat în localitățile regiunii de bază (raionul Orhei) pentru a se stabili eficacitatea lui.

Executantul acestui studiu – organizația non-guvernamentală Centrul de Investigații Strategice și Reforme (CISR) – a primit sarcina de a cerceta o colectivitate socială amplă, selectând în acest scop o comună rurală și utilizând CU drept instrument de colectare a informației. Ce temei pentru aceasta au servit următoarele cauze.

În primul rând, în prealabil această formă este deja utilizată la solicitarea cetățenilor a ajutorului în cadrul programului de stat de asistență socială în județul Orhei. Informația în formă standardizată se păstrează în baza de date, ce permite compararea informației cu rezultatele cercetării. În al doilea rând, va permite introducerea informației în baza de date a Chestionarului Unic/Baza de date a gospodăriilor casnice vulnerabile, mărind astfel, procentul cuprinderii populației din proiectul-pilot, realizat în județul Orhei. Și în ultimul rând, în măsura acumulării informației cu referință la toate tipurile de gospodării casnice, va fi posibilă distingerea veridică a contingentului celor mai vulnerabile gospodării casnice. Informația colectată cu ajutorul CU, se suprapune parțial cu chestionarul realizat de Departamentul de Statistică și Sociologie cu privire la cercetarea bugetului gospodăriilor casnice, fapt care oferă posibilitatea comparării rezultatelor acestui sondaj cu cele ale cercetării bugetelor gospodăriilor casnice.

În calitate de *obiect al cercetării* a fost considerată *toată populația comunei* Cucuruzeni, în componența căreia intră 8 sate cu o populație de 4,7 mii de oameni. *Sarcina* consta în asigurarea: unei evaluări cât mai complexe a nivelului bunăstării economice și statutului social al populației comunei, inclusiv beneficiarii de compensații nominative; stabilirea surselor principale de veniturilor și articolelor de cheltuieli; determinarea “erorii excluderii” (față de programul compensațiilor nominative); elaborarea recomandărilor de perfecționare a CU.

Organizarea studiului. Studiul a fost efectuat de către grupul de lucru al CISR în colaborare strânsă cu echipa Counterpart/LIESAP. De asemenea s-au contactat angajații Casei Naționale a Asigurărilor Sociale, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Departamentului Statisticii și Sociologiei, cât și angajații unui șir de proiecte, orientate la soluționarea problemelor sociale ale țării.

Studiul s-a efectuat de către: grupul de lucru al CISR (metodologia, organizarea, agregarea informației și pregătirea raportului final), grupul de coordonatori al lucrărilor pe teren, operatori (31), care au efectuat interviuarea gospodăriilor casnice, specialiști în programarea și prelucrarea datelor în standardele SPSS. *Perioada cercetării: martie-aprilie 2003.* Autorii raportului final: Anatol Gudâm, Anatol Bucată, Andrei Țurcan (CISR), Valentin Țurcan și Ion Jigău (Universitatea de Stat din Moldova).

1. Logica transformării sistemului de asistență socială în Moldova: facilități în masă – compensații nominative pentru anumite categorii – asistență socială după necesitate

Către sfârșitul primului deceniu al tranziției în Republica Moldova a fost anulat sistemul de facilități (moștenirea socialismului), deoarece bugetul de stat nu mai era în stare să suporte povara acordării asistenței sociale - într-o formă sau alta - fiecărui al patrulea locuitor al țării.

În acest scop Parlamentul a aprobat “Strategia reformării sistemului de asistență socială” (mai 1999), orientându-l în direcția “concordanței și satisfacerii mai depline a necesităților persoanelor și familiilor, aflate într-o situație precară, incapabile să-și asigure existența; creării unui sistem mai temeinic, în sensul impozitării, orientat spre satisfacerea necesităților persoanelor cu evidența resurselor de stat”. Ideile de bază ale reformei sistemului de asistență socială sunt următoarele: determinarea exactă a subiecților pentru acordarea compensațiilor bănești cât și a celor nebănești prin intermediul unor mecanisme de testare, elaborate în acest scop; decentralizarea sistemului de asistență socială, majorând rolul organelor administrației locale în repartizarea asistenței sociale; consolidarea potențialului structurilor centrale și teritoriale ale sistemului protecției sociale prin elaborarea tehnologiilor informaționale, includerea sistemelor de stabilire a beneficiarilor de asistență socială (atât persoanelor fizice, cât și familiilor lor), ridicarea nivelului organizării acordării asistenței sociale luând în calcul procedura de acordare a ei, pregătirea documentelor și plata compensațiilor; controlul asupra eficienței diferitor tipuri de asistență socială și redistribuirea resurselor în cadrul acestor categorii de asistență (vezi Hotărârea Parlamentului nr. 416-XIV din 28 mai 1999).

Demarând o reformă atât de fundamentală a sistemului de asistență socială, Parlamentul s-a ciocnit de necesitatea de a acționa în condiții reale: venituri joase ale majorității populației, resurse financiare și posibilități instituționale limitate ale statului. Luând în considerație acest fapt, a devenit inevitabilă căutarea unor variante de compromis

între *sfera de acțiune* (ponderea populației cu venituri joase, ce beneficiază de compensații), *sarcini* (cota fondurilor, orientate spre achitarea compensațiilor populației) și *eficiență* (cota compensațiilor în raport cu nivelul mediu al cheltuielilor gospodăriilor casnice).

Statul este nevoit să efectueze reforma sistemului protecției sociale în condițiile, când populația î-și mai amintește de sistemul socialist, care asigura un nivel înalt al protecției sociale, pe care, indiferent de criza economică, reducerea populației ocupate și a resurselor bugetului de stat, populația ar dori să-l mențină și actualmente.

Cu toate acestea, Parlamentul și Guvernul au decis să introducă schimbări radicale cu referință la renunțarea de la sistemul de facilități, introdus în perioada sovietică. La începutul anului 2000 în Republica Moldova 447540 persoane (circa 12% din populație) aveau dreptul la plății sociale după 37 de categorii. Costul total al acestor plăți era evaluată la 36755 mil. lei moldovenești (30 mil. dolari SUA)¹, dintre care doar 207 mil. lei (17 mil. dolari SUA) erau asigurate din contul bugetului de stat. O parte considerabilă a acestor mijloace era orientată spre achitarea compensațiilor pentru servicii locative.

Spre deosebire de alte regiuni ale lumii, în țările din spațiul post-sovietic, incluzând Moldova, unde în trecut erau investite mijloace considerabile în infrastructură, categoriile slab asigurate și actualmente mai au acces deplin la serviciile comunale. În Moldova (2001) aproape 100% din gospodăriile casnice sunt conectate la sistemul de asigurare cu electricitate, beneficiază de gaz natural sau de butelii cu gaz lichefiat 71,8%; de telefoane – aproximativ 60%; iar de încălzire centralizată, apă fierbinte și canalizare – circa 30-33% din gospodăriile casnice. În același timp, creșterea multiplă a tarifelor, care a avut loc în anii 90 în perioada de reducere considerabilă a veniturilor majorității populației țării, a provocat probleme pentru populației.

Conștientizând instabilitatea situației, Guvernul și Parlamentul au întreprins un șir de acțiuni, orientate spre ameliorarea acesteia. Bazându-se de experiența anilor 1997-1999 de raționalizare a asistenței sociale în domeniul achitării serviciilor comunale, Parlamentul a aprobat schema compensațiilor nominative pentru anumite categorii sociale și a anulat în aprilie 2002 înlesnirile prevăzute de legile și hotărârile anterioare ale guvernului.

Legea “Despre protecția socială deosebită a unor categorii ale populației” nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000, care le-a înlocuit pe cele precedente, prevede oferirea de compensații nominative pentru achitarea serviciilor comunale (energie electrică, gaz natural, utilizat pentru încălzire, gaz lichefiat în butelii, utilizat pentru pregătirea bucatelor, cărbune și lemne), achitarea cărora provoacă dificultăți grave pentru populație.

Programul compensațiilor nominative care, începând cu a doua jumătate a anului 2000, a inclus mai mult de 250 mii de persoane, prevăzând inițial 9, iar mai apoi 11 categorii de plăți, avea drept scop consolidarea eficienței protecției sociale a populației cu venituri limitate în domeniul achitării serviciilor comunale, bazându-se pe următoarele criterii: realitatea compensațiilor pentru achitarea serviciilor comunale și energiei electrice; achitarea lor deplină și la timp; accesibilitatea sistemului de compensații.

În conformitate cu hotărârea Guvernului RM nr. 761 din 31 iulie 2000, compensațiile sunt oferite următoarelor categorii ale populației:

- 1) invalizilor de gr. I și a II indiferent de cauza invalidității;
- 2) următoarelor categorii de invalizi de gr. III cu gradul de invaliditate stabilit fără termen:

---

¹ *Making Transition Work for Everyone: Poverty and Inequality in Europe and Central Asia. World Bank, 2000, Chapter 9.*

- a) invalizi de muncă;
- b) persoane cărora li s-a constatat invaliditatea în urma unor mutilări, traume sau răni cauzate în exercițiul serviciului militar;
- c) participanții la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova;
- d) victimele represiunilor politice din perioada anilor 1917-1990;
- e) foștii deținuți în lagărele de concentrare și ghetouri;
- 3) copii invalizi sub 16 ani;
- 4) invalizii din copilărie;
- 5) participanții la cel de-al doilea război mondial și soțiile (soții) lor;
- 6) persoanele asimilate participanților la cel de-al doilea război mondial;
- 7) familiile (părinții sau necăsătorite sau copii până la atingerea vârstei majoratului) celor care au căzut la datorie și celor decedați în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl;
- 8) pensionarii solitari;
- 9) familiile cu 4 și mai mulți copii în vârstă de până la 18 ani;
- 10) persoanelor care au lucrat în spatele frontului în anii celui de-al doilea război mondial;
- 11) persoanelor care s-au aflat în Leningrad (Sankt-Petersburg) în timpul blocadei.

Compensațiile nominative sunt determinate în dependență de costul normativ al consumului lunar:

- în mărime de 50%: invalizilor de gr. I și II (cu excepția invalizilor de gr. II de afecțiune generală sau profesională, traume de muncă); invalizilor din copilărie de gr. I și II; persoanelor enumerate în punctele 3)-8);
- în proporție de 25%: invalizilor de gr. II, de afecțiune generală sau profesională, traume de muncă; invalizii din copilărie de gr. III; persoanelor enumerate în punctele 2)-9).

Compensațiile nominative sunt acordate nemijlocit beneficiarilor din mijloacele bugetului de stat prin intermediul Casei Naționale de Asigurări Sociale. În anul 2002 pentru aceste scopuri au fost alocate 212909 mii lei, ceea ce constituie 54,3% din volumul total de mijloace transferate din bugetul de stat Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru plata pensiilor, indemnizațiilor și compensațiilor.

Experiența de circa trei ani de activitate a Programului compensațiilor nominative a scos în evidență aspecte pozitive și negative. Printre aspectele pozitive – reducerea de cinci ori a contingentului beneficiarilor, reducerea poverii bugetului asigurării de stat, decentralizarea sistemului de asistență socială, facilitarea procedurii de obținere, perfectare a documentelor și plată a compensațiilor. De rând cu aceste priorități evidente, s-au manifestat și neajunsuri ale sistemului de compensații nominative, precum și posibilități ale perfecționării lui în continuare.

Mai întâi de toate, aceste neajunsuri sunt caracteristice oricărui sistem de compensații nominative, bazat pe principiul categorizării, când asistența socială se oferă cetățenilor în

dependență de apartenența lor formală la un grup social sau altul, fără a se ține cont de gradul de vulnerabilitate al lor. Cercetarea anterioară realizată de LIESAP/CISR² a stabilit că este esențială “eroarea includerii”, plățile sociale fiind insuficient orientate spre persoanele care într-adevăr au nevoie de aceasta.

Astfel, comparațiile și calculele, realizate utilizând baza de date a Studiilor bugetelor gospodăriilor casnice pentru anul 2001, indică la faptul că familiile ce primesc compensații pentru plata serviciilor comunale și energiei nu sunt numai decît cele mai defavorizate din țară. Paradoxal, dar acestea dispun de un nivel mai înalt al veniturilor, decît în mediu pe totalul gospodăriilor casnice din țară. În localitățile rurale venitul mediu pentru un membru al acestei familii în anul 2001 constituia 335,3 lei pe lună, ce e mai mult cu 13,7% decît venitul mediu lunar pentru totalitatea gospodăriilor casnice de la oraș. În sate beneficiarii de compensații dispun de un venit de 213,17 lei, ce e cu 1,6% mai mult decît media pe toate gospodăriile casnice din localitățile rurale. Mărimea compensațiilor au un grad înalt de diferențiere pe quantile ale veniturilor disponibile. Astfel, mărimea compensațiilor ce revine unui membru din gospodăriile avute ale quantilei V, constituie 2,63 lei, sumă mult mai mare de cea, care revine membrilor gospodăriilor celor mai sărace din quantila I – 0,3 lei.

Concluzia de bază care reiese din analiza bugetului gospodăriilor casnice – au lor diferențieri considerabile și neîntemeiate din punct de vedere al echității sociale, diferențieri pe quantile ale repartizării volumului compensațiilor pentru achitarea serviciilor comunale și energiei electrice: 20% din cele mai sărace gospodării casnice dispun de 4,5% din volumul total al compensațiilor, în timp ce 20% dintre cele mai asigurate utilizează 39,2% din compensații.

O simplă comparație a acestor date cu parametrii ariei reale a sărăciei în Moldova ne conduce spre concluzia că alegerea componenței categoriilor de beneficiari de CN nu este neapărat raportată la determinarea reală a statutului material al persoanelor și familiilor care primesc indemnizații și alte tipuri de facilitări. Pe de o parte, în componența beneficiarilor de CN actualmente intră persoane ce se află stabil în aria sărăciei (pensionari solitari și familii în componența cărora intră persoane inapte de muncă). Pe de altă parte, la fel precum în alte țări post-sovietice, practica actuală nu este lipsită de nuanță politică, fapt ilustrat de acordarea asistenței sociale unor categorii dec cetățeni fără a se ține cont de starea materială a familiilor lor (victimelor represiunilor politice din 1917-19990 participanții la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova etc.). Fără a pune la îndoială motivele morale de acordare a ajutorului persoanelor care au avut de suferit pe parcursul procesului istoric, ținând cont de limitarea capacității financiare s-ar cere o condiționare a stării lor materiale reale.

Ținând cont de circumstanțele elucidate mai sus, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Casa Națională de Asigurări Sociale în colaborare cu Proiectul Agenției SUA pentru dezvoltare internațională – Counterpart International, Inc./Low-Income Energy and Social Assistance Project (LIESAP) – au întreprins o inițiativă în scopul elaborării metodologiei trecerii treptate la un sistem nou de compensații nominative, care s-ar baza pe principiul cererilor și s-ar calcula în conformitate cu veniturile de care dispune familia.

Inițiatorii acestei acțiuni de cercetare au elaborat forma *Chestionarului unic* (vezi Anexe), care este testat în cadrul FSSP și organele teritoriale ale CNAS din raionul Orhei. În același timp echipa CISR a fost delegată să efectueze o observare totală a unei comune rurale din raionul Orhei, utilizând în calitate de instrument de colectare și prelucrare ulterioară a informației CU. La propunerea CNAS și prefecturii județului Orhei, în calitate de obiect, tipic

---

² *Aprecierea eficacității ajutorului social acordat unor categorii ale populației prin intermediul Programului CU, LIESAP/ CISR, Chișinău, decembrie 2002*

pentru centrul Republicii Moldova, a fost selectată comuna Cucuruzeni, care este alcătuită din opt sate de proporții diferite cu o populație de 4,7 mii oameni.

2. Obiectul observării pentru testarea Chestionarului Unic: populația comunei rurale Cucuruzeni din județul Orhei

Selectarea comunei Cucuruzeni din Județul Orhei pentru testarea Chestionarului Unic a fost determinată de următoarele circumstanțe:

- a) comuna reprezintă o comunitate rurală tipică din regiunea centrală a Moldovei, atât după numărul de locuitori și de gospodării casnice, cât și după încadrarea acestora în câmpul muncii, educație, nivelul veniturilor, gradul sărăciei. Beneficiarii de compensații nominative printre locuitorii acestei comune constituie 7,66% (decembrie 2002), indicator practic analogic celui înregistrat în mediu în localitățile rurale ale Moldovei, 7,40%;
- b) comuna are o așezare geografică izolată în afară zonei de influență a teritoriilor urbanizate sau ale unor artere cu circulație intensivă a transportului și alcătuită din sate cu un număr diferit de locuitori și nivel diferit al activității economice;
- c) în componența comunei intră satul Cucuruzeni, care ține de grupul celor 45 de sate în care, începând cu 1997, Departamentul Statisticii și Sociologiei realizează periodic (odată în trimestru) studiul bugetelor gospodăriilor casnice. Acest fapt oferă o posibilitate suplimentară pentru verificarea “capacității de funcționare” a chestionarului.

În colectivitatea socială folosită pentru testarea CU a fost inclusă *toată populația* comunei Cucuruzeni – 4755 persoane, întrunite în 1870 de gospodării casnice. Cercetarea realizată de CISR cu participarea grupului CNAS în martie-aprilie 2003a cuprins 94,0% din populație (4461 persoane) și 81,0% din gospodăriile casnice (1515 gospodării casnice), fapt care denotă un eșantion destul de reprezentativ. Totodată numărul de refuzuri de a răspunde la întrebările chestionarului a fost minimal, principala cauză a imposibilității de a obține informația fiind lipsa locatarilor unor case, mai mult condiționată de plecarea membrilor de bază ai gospodăriilor casnice peste hotare în căutarea unui loc de muncă.

Cele mai generale caracteristici ale populației comunei, stabilite prin intermediul CU, sunt următoarele:

- 56,7% din gospodăriile casnice sunt de familii cu trei și mai mulți membri. Totodată, în comparație cu perioada anterioară, a sporit numărul gospodăriilor casnice în care locuiesc 1-2 persoane (circa 43,3%), semnal destul de alarmant al micșorării numărului populației satelor. Cetățenii solitari alcătuiesc 37% (!) din populația comunei;
- capul familiei în 2/3 din gospodăriile casnice sunt bărbații, iar în 1/3 – femeile;
- nivelul educației populației este suficient de înalt: studii superioare – 7,8%, medii speciale – 17,4%, medii generale – 50,0%, primare – 24,3%;
- caracterul ocupației reflectă procesul transformărilor care au loc în satele moldovenești după privatizarea pământului în 1998-2000. Până la privatizare pe teritoriul comunei erau 2 sovhozuri, 1 colhoz și 1 școală agricolă de stat (Cucuruzenii de Sus). În prezent principala formă de antreprenoriat bazată pe proprietatea privată

este gospodăria țărănească (1268 unități), asociațiile gospodăriilor țărănești și societățile cu răspundere limitată;

- populația comunei deține de 7,87 mii ha de terenuri agricole, inclusiv: teren arabil – 4,16 mii ha, livezi – 889, vii – 228. Înzestrarea tehnică – 48 tractoare (inclusiv 5 tractoare noi), 9 combine și 15 camioane;
- veniturile populației se formează din contul activității agricole pe cotele de pământ privatizate (în mediu câte 1,7 ha), arendării acestor terenuri, munca nămită (26% din populație), cât și pe baza câștigurilor unor membri ai gospodăriilor casnice (în special, persoane în vârstă de 24-45 ani), ce muncesc peste hotare. Numărul locuitorilor comunei, angajați la muncă peste hotare, constituie circa 400 persoane, sau ¼ din numărul total al populației apte de muncă;
- condițiile de trai ale majorității populației se caracterizează prin stăpânirea caselor private (85,4% din gospodăriile casnice) sau apartamentelor de stat (4,9%), televizoare (72,4%), frigidere (47,5%), mașini de spălat (33,3%), automobile și motociclete (16,1%), 75% din gospodăriile casnice sunt asigurate cu gaz, inclusiv 13,8% - prin conductă, 61,2% - butelii. 18,0% din gospodăriile casnice ce au o stare materială mai proastă nu dispun de gaz. La apeduct au acces doar 8,5% din gospodăriile casnice. Se folosește în special încălzirea prin sobe (92,6% din gospodăriile casnice). Doar 5,7% folosesc pentru încălzire gazul;
- antreprenoriatul rural nu este dezvoltat în comună. Cauzele constau în următoarele: lipsa resurselor financiare necesare (inclusiv dificultăți legate de primirea creditelor de la băncile comerciale), infrastructurii necesare (transport, chimie agricolă, servicii veterinare, semințe etc.) și informației. Cerealele sunt comercializate în special firmelor intermediare, laptele – la Chișinău (AO Lapte) și în c. Brăviceni (întreprindere privată de producere a cașcavalului), fructele și legumele – fabricilor de vinuri și conserve din Orhei. Comercializarea cărnii nu este încă organizată. Prețurile sunt dictate de către cumpărători în defavoarea gospodăriilor țărănești;
- contactele populației cu organizațiile și instituțiile sociale (frecvența și conținutul lor) sunt destul de reprezentative și reflectă necesitățile sociale ale oamenilor. În conformitate cu CU, cel mai mare număr al adresărilor se referă la serviciile poștale (85,5% din gospodăriile casnice), medicale ale policlinicilor (49,3%), urmate de școlile primare și medii (15,6%), dar foarte rar se realizează cu instituțiile de profil cultural: bibliotecile (9,5%), cluburile, cinematografele (1,3%). O treime din gospodării (36,0%) s-au adresat organelor administrării locale – primăriilor din sate sau comună, fapt destul de răspândit.

Utilizând CU în calitate de instrument al cercetării a permis atât obținerea informației referitoare la diverse aspecte ale activității gospodăriilor casnice, cât și constatarea faptului că contingentul persoanelor cu venituri mai joase (aria sărăciei) este cu mult mai extins, decât contingentul beneficiarilor de CN, adică a permis depistarea erorii de excludere. În afară de aceasta, au fost obținute informații absolut “imprevizibile” cu referință la un șir de aspecte ale vieții satului moldovenesc contemporan: circa 10% din gospodăriile casnice (153), în special familiile tinere, nu sunt proprietari de teren agricol; nivelul bunăstării familiilor, ai căror membri muncesc peste hotare este cel mai înalt; deoarece sistemul ocrotirii sănătății a fost distrus, sunt foarte răspândite metodele de autotratament – ponderea cheltuielilor pentru medicamente constituie o parte considerabilă în structura cheltuielilor totale ale gospodăriilor casnice; 8,8% din gospodăriile casnice (134) nu cheltuiesc nimic pentru energie electrică etc.

S-a depistat că unul dintre cele mai serioase obstacole în calea dezvoltării social-economice a satelor moldovenești (inclusiv angajării locuitorilor în afaceri mici și mijlocii cu caracter non-rural) este dezvoltarea slabă a pieței funciare. Darea în arendă a terenurilor

agricole constituie una dintre cele importante surse de venituri pentru locuitorii localităților rurale. În majoritatea cazurilor (!) arenda nu este formal înregistrată ca urmare a mai multor cauze (se încheie un acord verbal), aceasta provocând daune atât țăranilor care oferă terenurile în arendă, cât și statului, cauzând acumularea incompletă a impozitelor. Astfel, situația creată nu poate fi considerată satisfăcătoare.

În prezent în Republica Moldova sunt privatizate circa 2/3 din terenurile agricole. Deoarece, mărimea cotelor de terne este relativ mică (în diferite regiuni de la 1,5 la 3,0 ha), aceasta nu e suficient pentru practicarea unei agriculturi eficiente. Problema zilei este consolidarea terenurilor agricole. Ca urmare a unui șir de cauze, în Moldova, astfel de operațiuni precum vânzarea/cumpărarea, schimbarea, transmiterea sau punerea în gaj a pământului până ce nu au căpătat răspândire. Domină arenda pământului. Aceasta se poate explica prin afecțiunea țăranilor basarabeni față de pământ. După 50 de ani de așteptare, locuitorii satelor, devenind din nou proprietari ai terenurilor agricole, nu se vor despărți atât de ușor de acestea din diferite motive atât economice, cât și psihologice. În aceste condiții, statul trebuie să-și asume responsabilitatea de a crea condiții favorabile pentru arenda pământului: crearea unei baze juridice, a relațiilor creditar-fiscale, structurilor care oferă servicii. Toate acestea transformă relațiile social-economice localitățile rurale în relații mai civilizate și avantajoase atât pentru țărani, cât și pentru stat în general.

3. Structura social-demografică a comunei

3.1. Componenta gospodăriilor casnice

Gospodăriile casnice din comună se caracterizează prin *trei* forme de organizare socială: *nulă, binară și de grup*.

Tabelul 1

**Repartizarea populației comunei Cucuruzeni
în conformitate cu numărul membrilor gospodăriei casnice**

	Numărul de gospodării casnice	%	Numărul membrilor familiei din gospodăria dată	%
O persoană	330	21,8	330	7,4
Două persoane	328	21,7	656	14,7
Trei persoane	253	16,7	759	17,0
Patru persoane	375	24,8	1500	33,6
Cinci persoane	165	10,9	825	18,5
Șase persoane	52	3,4	312	7,0
Șapte persoane	9	0,6	63	1,4
Opt persoane	2	0,1	16	0,3
Fără răspuns	1	0,1	-	0,1
În total	1515	100,0	4 461	100,0

Grupul nul, fără structură socială, constituit dintr-un singur membru al gospodăriei casnice. În comună sunt 21,8% de astfel de gospodării. Forma binară a organizării sociale include gospodăriile casnice constituite din doi membri. Există 21,7% de asemenea gospodării. Această formă nu poate fi considerată organizare socială de grup, deoarece relațiile sociale din cadrul ei sunt puțin dezvoltate și instabile.

Forma nulă și binară a relațiilor sociale în gospodăriilor casnice nu contribuie la stabilitatea vieții lor social-economice. Este cert faptul, că există 43,5% de astfel de forme, ceea ce prezintă criza esenței dezvoltării sociale a lor.

56,9% din gospodăriile casnice din comună se referă la forma *de grup* a organizării sociale, ceea ce constituie mai mult de jumătate din numărul total al lor. Acest fapt poate fi considerat ca pozitiv, cu deosebire dacă se ține cont de aceea că 16,7% din aceste gospodării casnice se află la granița formelor binară sau de grup. Doar 39,8% din gospodăriile casnice sunt atribuite la forme dezvoltate și stabile de organizare sociale. Acestea sunt gospodăriile casnice constituite din patru și mai mulți membri.

3.2. Activitate economică

Referitor la formele de activitate economică, populația comunei se divizează în cea economic activă și cea economic pasivă.

Tabelul 2

	Persoane	%
Numărul total al populației	4 463	100,0
Inclusiv:		
<i>Populație economic activă</i>	<i>1 266</i>	<i>28,4</i>
Încadrată în câmpul muncii	932	20,9
Șomeri	334	7,5
Inclusiv șomeri înregistrați	19	0,4
<i>Populație economic pasivă</i>	<i>3 197</i>	<i>71,6</i>

Populația economic activă a comunei constituie 28,4% din numărul total al populației. Populația pasivă (inactivă) constituie 71,6%. Dacă e să comparăm aceste date cu cele anuale pe țară, ponderea populației economic active este mai mică, iar cea a populației pasive mai mare. Șomerii constituie 26,4% din populația economic activă a comunei.

3.3. Categoriile vulnerabile ale populației comunei

S-a efectuat analiza pentru fiecare în parte a acestor categorii, indiferent de ponderea lor în numărul total al populației comunei.

a). Categoriile vulnerabile ale populației

Șomeri – 334 persoane.

Studenți sub 23 de ani. Această categorie întrunește 155 persoane. 61,7% din ei (95 persoane) își fac studiile din contul statului, iar 38,9% (56 persoane) își achită studiile.

Femei însărcinate – 8 persoane.

Copii. 100 de copii pot fi considerați drept vulnerabili. 16 locuiesc doar cu mama. Părinții a 38 de copii sunt divorțați. 50 copii au doar un singur părinte. 2 copii sunt orfani iar 4 – sunt în tutelă.

Persoane de vârstă a III-a. 13 persoane beneficiază de pensii sociale. 653 persoane sunt pensionari, iar 72 – pensionari solitari. În totalul populației comunei această categorie alcătuiește 738 persoane.

Persoane, aflate peste hotarele țării – 247 persoane. 227 dintre acestea sunt încadrate în muncă, 17 – sunt studenți, 1 – plecat la tratament, 2 – cu alte motive.

Categoria altor persoane social vulnerabile întrunește 73 de oameni. 11 din aceștia – persoane asimilate participanților la cel de-al doilea război mondial. 61 se află într-o stare

materială proastă. O persoană este șomer din cauza îmbolnăvirii care a survenit încă de la vârsta la care nu era apt de muncă.

b). Inapți de muncă

În comună sunt 163 asemenea persoane. 18 dintre acestea sunt copii sub 16 ani, 32 – persoane care au mai mult de 16 ani, invalizi din copilărie, 97 – invalizi, 4 – invalizi-veterani ai războiului, 2 – participanți la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl.

Tabelul 3

Invalizi grupați	
1-a grupă	21
A 2-a grupă	98
A 3-a grupă	44
<i>În total:</i>	163

Tabelul 4

A 3-a grupă fără termen și a 2-a	57
Inclusiv:	
A 3-a grupă, invalizi ai muncii	9
A 3-a grupă – traume și leziuni	20
A 3-a grupă – participanți al conflictul armat din Transnistria	2
A 2-a grupă, fără de invalizii de sănătate	26

c). Persoane, care nu țin nici de una din categoriile enumerate mai sus – 887.

4. Spațiul locativ și proprietatea privată a populației

4.1. Proprietatea și tipul locuinței

Majoritatea populației comunei este asigurată cu locuință, unde proprietatea privată predomină asupra celorlalte: 1355 de gospodării individuale sau 89,5% din numărul total. Urmează locuințele aflate în proprietatea statului – 3,1%, și cele aflate în proprietate departamentală – 1,8%.

Tabelul 5

Repartizarea gospodăriilor în conformitate cu tipul de proprietate asupra locuinței, %

Tip de proprietate	Numărul	%
De stat	47	3,1
Departamentală	28	1,8
Cooperativ	1	0,1
Privat	1 355	89,4
Arendat	28	1,8
Altele	56	3,8
	1 515	100,0

Arenda locuinței în mediul rural este un fenomen atipic (1,8%), Cauza acestuia sunt particularitățile caracterului etno-cultural – a construi o casă pentru un moldovean de la sat este scopul principal în viață. Posedarea unui lot de pământ pentru construcție a permis practic tuturor locuitorilor să-și realizeze acest vis.

Un grup aparte îl constituie gospodăriile casnice, tipul de proprietate asupra locuințelor cărora n-a putut fi determinat de către respondenți. De regulă, aceasta sunt

gospodăriile casnice tip de proprietate asupra locuinței cărora sunt în etapă de tranziție sau încă nu s-a constituit. La această categorie pot fi atribuite și gospodăriile casnice care se află în proces de privatizare a locuinței.

Este posibilă și o astfel de situație: două familii locuiesc în aceeași casă, care aparține unui proprietar, în timp ce cel de-al doilea nu deține formal acest drept.

Cel mai răspândit tip de locuințe în comună: casă separată – 82,0%. Tradițional fiecare familie din Moldova a avut posibilitatea de a primi un lot de pământ pentru construirea casei. Pe de altă parte, în ultimul timp se manifestă tot mai puternic tendința spre separare a familiilor, membrii cărora țin de o singură generație: familia tânără se separă de cea a părinților, î-și construiesc casă și devin proprietari ai ei.

Tabelul 6

Repartizarea gospodăriilor casnice după tipul de locuință (%)

Tip de locuință	Număr	%
Casă	1 242	82, 0
O parte a casei	226	14, 9
Apartament separat	15	1, 0
Cămin	3	0, 2
Altele	18	1, 2
Fără răspuns	11	0, 7
În total	1 515	100, 0

Cercetarea indică și la faptul că are loc împărțirea caselor și gospodăriilor casnice între două familii. 14,9% din gospodăriile casnice locuiesc în case după asemenea principiu. Pentru mediul rural din Republica Moldova nu este tipică locuirea în apartamente separate (1,0%) sau cămine (0,2%). De regulă, în asemenea locuințe stau familiile tinerilor specialiști.

4.2. Asigurare a populației cu locuință

Necesitatea de locuință este una dintre cele mai importante pentru om. Nivelul asigurării cu locuințe a populației ne arată însăși modul de viață a ei. Deoarece gospodăria individuală trebuie să fie asigurată cu spațiu pentru trai, o importanță deosebită o are raportul dintre spațiul total și cel locativ în gospodărie.

Tabelul 7

Repartizarea gospodăriilor casnice în conformitate cu spațiul total al locuințelor (%)

Spațiu total, (m ²)	Numărul de gospodării casnice	%
Mai puțin de 20	41	2, 7
21 - 50	410	27,1
51 - 80	573	37, 8
81 - 120	79	5, 2
Mai mult de 120	79	5, 2
În total	1 515	100,0

După cum se observă, cea mai mare parte a gospodăriilor casnice (70,2%) posedă spațiu locativ care depășește 50 m². Un asemenea spațiu corespunde, cel puțin, cu un apartament de trei camere în oraș.

Divizarea spațiului locativ după quantile permite de a obține 5 grupuri proporționale a gospodăriilor casnice. Compararea primului și ultimului grup face posibilă evaluarea gradului de diferențiere a asigurării cu spațiu total și locativ a gospodăriilor casnice din comună.

Tabelul 8

m ²	10 722,50	14 848,10	19 963,20	28 209,0	33 443,6	10 7186,4
%%	10,1	13,8	18,6	26,3	31,2	100,0

După cum se observă, grupul cinci al gospodăriilor casnice dispune de spațiu total al locuinței de trei ori mai mare decât primul. În mediu, fiecărei gospodării individuale din primul grup revine 33,3 m² de spațiu total, iar celor din grupul cinci - 120,3 m².

Tabelul 9

**Repartizarea gospodăriilor casnice în funcție
de proporțiile spațiului de locuire, %**

Spațiu de locuire (m ²)	Numărul de gospodării casnice	%%
Mai puțin de 6	12	0,2
7-12	83	5,5
13-20	161	10,6
21-40	541	35,7
41-80	637	42,0
81-120	74	4,9
Mai mult de 120	7	0,5
În total	1 515	100,0

Asigurarea cu spațiu locativ a gospodăriilor casnice din comună este destul de satisfăcătoare: 46,3% din gospodăriile casnice dispun de spațiu locativ care corespunde unui apartament cu două camere în oraș, iar 47,4% - cu trei sau mai multe camere. În același timp 0,2% din gospodăriile casnice posedă spațiu mai mic de 6m², iar 5% - de la 7 și 12 m².

Divizarea spațiului locativ în quantile permite gruparea următoare a gospodăriilor casnice.

Tabelul 10

m ²	5 158,9	8 599,3	11 908,8	16 226,8	23 647,1	65 540,9
%	7,9	13,1	18,2	24,7	36,1	100,0
Volum mediu m ²						
m ²	16,3	29,0	40,2	53,9	78,6	43,3

După cum ilustrează tabelul, în mediu pentru o gospodărie individuală în comună revine 43,3 m², în primul grup – doar 16,3m², iar în al cincilea – 78,6 m². Mărimea spațiului locativ din al cincilea grup este de 4,6 ori mai mare, decât cea din primul. odaie

4.3. Calitatea locuințelor

A. Numărul de camere în gospodăria individuală

Numărul de camere în gospodăriile casnice variază de la 1 la 8. Totodată, dacă 10,1% din populație locuiesc într-o singură cameră, doar 0,1% - în case care includ opt camere. Cele mai frecvente tipuri de locuințe în gospodăriile casnice includ 2 (32,1%) și trei camere pentru locuit (29,9%).

Tabelul 11

**Repartizarea gospodăriilor casnice în conformitate
cu numărul de camere, %**

Numărul de camere	Numărul de gospodării	%

	casnice	
1	153	10,1
2	487	32,1
3	453	29,9
4	265	17,5
5	87	5,7
6	30	2,0
7	4	0,3
8	2	0,1
Fără răspuns	34	2,2
În total	1 515	100,0

Astfel, gospodăriile casnice cu 2-3 camere predomină în comună – 62%. Existența a 2-3 camere în gospodăria individuală corespunde în general standardelor locative din țară. Până la urmă, numărul de camere este determinat atât de tipul de familie, cât și de numărul membrilor ei. 4 și mai multe camere pentru o gospodărie individuală reflectă cerințe înalte ale proprietarilor față de locuință și un nivel al bunăstării mult mai înalt. De remarcat faptul că în comună 25,6% din populație locuiește în case cu 4-8 camere, dar acest fapt, din păcate, mai degrabă mărturisește despre nivelul trecut al bunăstării, decât despre cel actual.

Merită de luat în considerație, că în cultura satului moldovenesc domină tradiția de a amenaja o cameră, dar nu a locui în aceasta. Așa numita “casă mare” servește drept simbol al culturii și avuției familiei.

B. Proprietate asupra altor locuințe și garajelor, %

O parte din gospodăriile casnice (3,9%), în afară de locuința de bază are dreptul de proprietate asupra altei locuințe. Această proprietate suplimentară se împarte în două tipuri: casă/apartament sau parte a casei – 2,9% și vilă – 0,8%. Se pare că această parte a proprietarilor de locuințe suplimentare se referă la locuitorii avuți ai comunei. Costul spațiului locativ în mediul rural, cu toate că este mai mic decât în oraș, se prezintă ca destul de înalt în comparație cu alte tipuri de proprietate.

Tabelul 12

Proprietate privată suplimentară asupra locuințelor

Tip de locuință	Număr	%
Apartament separat	17	1,1
Casă separată	22	1,5
O parte din casă	5	0,3
Vilă de iarnă	8	0,5
Vilă de vară	4	0,3
Altele	4	0,3
Nu posedă	1 444	91,4
Fără răspuns	71	4,7
În total	1 515	100,0

O parte a gospodăriilor casnice (15,4%) au în posesie garaje sau le arendează de la alți proprietari – 0,7%. 84,0% din gospodăriile casnice sau nu au garaj, sau n-au răspuns la această întrebare.

Tabelul 14

Proprietari care au în posesie garaj

	Numărul	%
În proprietate privată	233	15,4
În arendă	10	0,7
Nu posedă	1 207	79,7

Fără răspuns	65	4,3
În total	1 515	100,0

C. Servicii comunale în gospodăriile casnice

Apă potabilă. Necesitatea de apă potabilă în majoritatea gospodăriilor casnice din comună (80,5%) se satisface în mod tradițional, din fântâni. Totodată, apa din fântânile Moldovei este poluată într-o mare măsură de produsele secundare ale activității economice (pesticide și altele). Doar 8,5% din gospodăriile casnice au acces la apeduct, de regulă cele care locuiesc în blocuri locative cu mai multe etaje.

Tabelul 15

Utilizarea apei potabile în gospodăriile casnice și modul de folosire a apei

Tipul de apă folosită	Numărul	%
Conductă de apă	129	8,5
Izvor	121	8,0
Fântână	1 220	80,5
Altceva	30	2,0
Fără răspuns	15	1,0
În total	1 515	100,0

Apă de o calitate mai bună decât cea din fântână poate fi căpătată prin utilizarea izvoarelor. În comuna Cucuruzeni 8,6% din gospodăriile casnice consumă apă din izvoare.

În general, situația asigurării cu apă potabilă în comuna Cucuruzeni poate fi apreciată drept satisfăcătoare: 97,0% din gospodăriile casnice au acces la apa potabilă anul întreg și doar 3% se confruntă cu dificultăți (distanța mare până la fântâni sau izvoare). Construcția fântânilor este destul de costisitoare (circa 300 dolari SUA), ceea ce nu-și pot permite familiile tinere, care-și construiesc case la o distanță mai mare de fântânile deja existente.

Încălzirea. Sezonul de iarnă în partea centrală a Moldovei, unde este amplasată comuna Cucuruzeni, durează circa 170 de zile.

Tabelul 16

Modul de încălzire a gospodăriilor casnice

Mod de încălzire	Numărul	%
Centralizat	3	0,2
Autonom	5	0,3
Sobe (gaz)	87	5,7
Sobe (lemne, cărbune, produse petroliere)	1 403	92,6
Fără răspuns	17	1,2
În total	1 515	100,0

Casele, în special, sunt încălzite cu sobe (92,6% din gospodăriile casnice). În calitate de combustibil se utilizează lemnele, cărbunele și produsele petroliere. 0,5% din gospodăriile casnice beneficiază de încălzire centralizată, iar 5,7% folosesc gazul natural.

Asigurarea cu gaz. Majoritatea gospodăriilor casnice din comuna Cucuruzeni folosesc gazul pentru pregătirea hranei, încălzirea apei și alte necesități vitale: 13,8% din acestea sunt conectate la conducta centrală, iar 61,2% folosesc buteliile cu gaz. Un sfert din gospodăriile casnice nu utilizează în general gazul – 18,0%, sau îl folosesc atât de rar, încât nu pot da o apreciere exactă modului de utilizare al lui – 7,0%.

Tabelul 17

Utilizarea gazului natural în gospodăriile casnice

Utilizarea gazului	Numărul	%
Conductă centrală de gaz	209	13,8

Butelii	928	61,2
Nu utilizează	272	18,0
Fără răspuns	106	7,0
În total	1 515	100,0

Utilizarea apei fierbinte. În orice gospodărie casnică, inclusiv în cele rurale, nu se poate fără a utiliza apa fierbinte. 89,5% din gospodăriile casnice folosesc apa fierbinte. Totodată, a zecea parte din gospodăriile casnice nu folosesc apă fierbinte pentru necesitățile cotidiene.

Tabelul 18

Apa fierbinte în gospodăriile casnice

	Numărul	%
Asigurare cu apă fierbinte de către serviciile comunale	4	0,3
Încălzirea apei cu gaz sau electricitate	123	8,1
Încălzirea apei cu lemne sau cărbune	1 228	81,1
Nu dispun de apă fierbinte	121	8,0
Fără răspuns	39	2,5
În total	1 515	100,0

Servicii comunale (electricitate, telefon, canalizare, baie și reșouri electrice). Tipurile principale de servicii comunale, accesibile pentru gospodăriile casnice din comună, pot fi divizate convențional în două grupe. În prima grupă se includ electricitatea și telefonul (respectiv 96,7% și 42,0% din gospodăriile casnice), în al doua – baia, canalizația și reșourile electrice (respectiv, 6,9%, 6,1% și 0,0%).

Tabelul 19

Utilizarea serviciilor comunale în gospodăriile casnice, %

	Electricitate	Telefon	Cadă	Canalizație	Reșouri electrice	Apă fierbinte
Da	96,7	42,0	6,9	6,1	-	89,4
Nu	3,0	54,9	88,4	89,3	94,3	8,0
Fără răspuns	0,3	3,1	4,7	4,6	5,7	2,6
În total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Energie electrică. Asigurarea suficientă a gospodăriilor casnice cu electricitate denotă că acesta este unicul serviciu comun de stat, utilizat de toți locuitorii comunei. Nu dispun de energie electrică doar cele mai sărace gospodării casnice.

Telefon. Accesul la serviciul de telefonie este de asemenea destul de înalte – 42,0%, fiind mari și cheltuielile pentru aceste servicii.

Canalizație, baie. Asigurarea gospodăriilor casnice din comună cu băi și canalizare este minimală. Doar 6,9% din gospodăriile casnice au indicat la prezența acesteia. Acest lucru se explică prin costul ridicat al resurselor energetice folosite pentru încălzirea apei. Lipsa canalizației se poate explica prin folosirea în cantități mici a apei în scopuri de gospodărire în mediul rural.

Reșouri electrice. Lipsa reșourilor electrice în gospodăriile casnice de la sate se explică atât prin lipsa tradiției în utilizarea lor în mediul rural, cât și prin costul înalt al energiei electrice. Totodată, în orașe se folosesc tarife mai mici pentru energia electrică consumată de reșou, în mediul rural asemenea tarife nu există.

4.4. Utilizarea tehnicii casnice

Tabelul 20

Vârsta mijloacelor tehnice (număr/ani)

Denumirea	Numărul	Prezente în % din gospodăriile casnice	Vârsta							
			Până la 10 ani	%	11 - 20	%	21 - 30	%	31 - 40	%
Televizoare	1 097	72,4	448	47,1	439	46,1	191	20,1	19	1,2
Frigidere	719	47,5	142	19,7	323	44,9	232	32,3	22	3,1
Mașini de spălat	504	33,3	181	39,9	210	46,3	99	21,8	14	3,1
Automobile	143	9,4	140	97,9	1	0,7	2	1,4	-	-

Printre cele mai utilizate în gospodăriile casnice de la sate mijloace tehnice este televizorul, care se întâlnește în 72,4% din gospodării. Urmează frigiderele – 47,6% din gospodăriile casnice. O treime din gospodăriile casnice au mașină de spălat – 33,3%. Au indicat la posedarea unui automobil fiecare a zecea gospodărie individuală (9,4%), cu toate că 16,1% din acestea au în posesie garaj.

Tabelul 21

Durata exploatării mijloacelor tehnice casnice, aflate în proprietate gospodăriilor casnice

	Până la 10 ani	11-20 ani	21-30 ani	31-40 ani	În total
Televizoare	40,8	40,0	17,4	1,8	100
Frigidere	19,7	47,6	32,1	3,4	100
Mașini de spălat	35,9	41,7	19,6	2,8	100
Automobile	97,9	2,1	-	-	100
Tehnică agricolă	100	-	-	-	100

După cum ilustrează tabelul, predomină tehnica procurată încă în timpurile sovietice – 59,2% din televizoare, 80% - frigidere, circa 65% - mașini de spălat sunt exploatate mai mult de 10 ani. În prezent majoritatea gospodăriilor casnice nu dispun de mijloace pentru a-și procura aparate casnice noi, mai eficiente. Între timp, comparativ cu perioada trecută, în comuna Cucuruzeni și în general în diverse regiuni ale Moldovei a sporit considerabil numărul de automobile, mai frecvent prezentând modele învechite.

5. Sursele și mărimea veniturilor bănești ale gospodăriilor casnice

5.1. Mărimea veniturilor bănești

Problema veniturilor bănești în comunele rurale din Republica Moldova este deosebit de actuală. În legătură cu criza economică, care a afectat agricultura, posibilitățile locuitorilor din mediul rural de a căpăta venituri bănești au devenit foarte limitate. Cauza este activitatea economică scăzută, care a urmat după privatizarea pământului și nivelul înalt al șomajului evident și latent la sate.

Cercetarea realizată prin intermediul CU a demonstrat că pentru 1104 din gospodăriile casnice din comuna Cucuruzeni care au prezentat informația despre veniturile bănești, suma totală a veniturilor în ianuarie 2003 a fost de 449558 lei moldovenești (32,6 mii dolari SUA).

Un sfert din gospodăriile casnice (27,1% sau 411) n-au prezentat informație despre veniturile bănești. Ținând cont de aceasta, analiza a inclus doar 1104 gospodării casnice, care prezintă 72,9% din numărul lor total în comună, eșantion destul de reprezentativ pentru evaluarea situației veniturilor bănești în comună.

Venitul mediu bănesc pentru o gospodărie individuală este de 407,2 lei moldovenești (29,5 dolari SUA), cu o abatere destul de mare – de la 12 lei moldovenești (0,9 dolari SUA), la 16635 lei (1205 dolari).

Mediana împarte numărul total al gospodăriilor casnice incluse în eșantion în două părți egale a câte 552 gospodării, veniturile unei părți sunt mai mici decât cele medii, alcătuind 363137 lei (26,7 dolari). Veniturile celei de-a doua părți sunt de 4,4 ori mai mari decât veniturile primei părți.

Moda (mărimea cel mai frecvent întâlnită în cadrul eșantionului) este reprezentată de câteva grupe. Printre acestea, cele mai reprezentative sunt următoarele grupe: 200 lei (cu o frecvență de 34), 300 (de 25), 120-140 lei (de 22).

Împărțirea celor 1104 de gospodării casnice în quantile în conformitate cu numărul grupurilor.

Tabelul 22

%	5,0	8,5	11,4	17,3	57,7	100,0
Lei moldovenești	22,438	38,396	51,432	78,001	259,289	449,558
Venituri medii						
Lei moldovenești	101, 6	173,5	232,9	353,3	1 174,3	407,2

Cum denotă datele, diferența între venituri între primul și al cincilea grup este destul de mare. În cel de-al cincilea grup veniturile sunt de 11,6 ori mai mari, decât în primul. În procente veniturile bănești ale grupului al cincilea alcătuiesc 57,7% (256289 lei moldovenești) din veniturile totale, iar ale primului – 5,0% (22438 lei moldovenești).

Tabelul 23

**Repartizarea gospodăriilor casnice în conformitate cu veniturile bănești
pentru un membru al gospodăriei casnice, %**

Venituri bănești pentru un membru al gospodăriei casnice, lei	Numărul de gospodării casnice	%
Mai puțin de 40	167	15,2
41-100	273	24,8
101-200	525	47,6
201 – 500	119	10,8
Mai mult de 500	18	1,6
	1 102	100,0

După cum se observă, în 40% din gospodăriile casnice veniturile bănești pe un membru nu depășesc suma de 100 lei moldovenești (7,3 dolari SUA) și doar în 1,6% de gospodării se dispune de mai mult de 500 lei (36,3 dolari SUA). Probabil, că 15,2% din gospodăriile casnice (fiecare a opta) veniturile lunare ale cărora sunt mai scăzute de 40 lei (2,9 dolari), se află în aria sărăciei.

5.2. Salarii, pensii și indemnizații sociale

Rezultatele studiului efectuat în comună în baza CU denotă faptul că suma totală a celor trei tipuri de venituri bănești în ianuarie 2003 a constituit 360159 lei moldovenești (26,1 mii dolari SUA), adică în mediu pentru fiecare locuitor al comunei – 80,7 lei (5,85 dolari). În structura veniturilor bănești predomină salariul – 55,2%, urmat de pensii – 40,5% și compensații sociale – 3,9%.

Este ilustrativ faptul, că suma veniturilor din salarii este cu puțin mai mare (cu 51,5 mii lei), decât suma veniturilor, obținută din pensii. Aceasta se explică prin faptul că în structura social-demografică a comunei este mare ponderea persoanelor de vârstă a treia, precum și prin aceea că la moment în mediul rural businessul nu este suficient de dezvoltat și posibilitățile de a câștiga bani „gheață” sunt destul de limitate.

Salariul. Numărul total al salariaților este de 580 persoane sau 45,8% din populația activă a comunei. Suma totală a salariilor pentru o lună a constituit 198923 lei sau calculat pentru un angajat – 44,6 lei moldovenești (3,2 dolari SUA). Amplituda abaterii dintre mărimea minimă și cea maximă a salariului este mare: 3 și 5200 lei.

Mediana indică la faptul că o parte egală – 50% - primește salariu în raportul 20% la 79%. Volumul mediu al salariului a constituit 343 lei (24,9 dolari SUA).

Tabelul 24

Divizarea salariilor în cinci grupe

Cuantile				
1	2	3	4	5
4,9	10,0	13,5	21,2	50,4

Se poate urmări că 50,4% din suma totală a salariilor încasate revin grupului cinci, în timp ce doar 4,9% revin primului grup, diferența fiind destul de mare – de 10,3 ori,

Pensii. Suma totală a plăților pensiilor în comună constituie 147421 lei moldovenești, mărimea medie a pensiei fiind de 150 lei (10,86 dolari SUA). Numărul pensionarilor este de 982 persoane.

Tabelul 25

Divizarea pensiilor în cinci grupe

Cuantile				
1	2	3	4	5
11,4	17,3	19,8	22,0	29,5

Al cincilea grup al pensionarilor beneficiază de o sumă totală de 2,6 ori mai mare, decât primul. Diferențele în volumul mijloacelor bănești între aceste grupe sunt mai mici, decât în cazul salariilor.

Indemnizații sociale. Suma totală a indemnizațiilor sociale în comună constituie 13815 lei, încasate de 275 persoane; în mediu fiecare beneficiar primește 50,2 lei în lună (3,64 dolari SUA).

Divizarea indemnizațiilor bănești în cele cinci grupe proporționale se prezintă în felul următor.

Divizarea indemnizațiilor bănești în cinci grupe

Cuantile				
1	2	3	4	5
5,7	7,2	8,5	16,5	62,1

Observăm, astfel, că indemnizațiile sociale de asemenea se împart destul de neuniform. Al cincilea grup beneficiază de indemnizații care le întrec ca volum pe cele ale primului de 11 ori.

Mediana împarte contingentul celor ce beneficiază de indemnizații sociale în două părți egale: 2274 lei moldovenești (16,5%) sunt încasați de prima parte, iar 11541 lei (83,5%) de a doua parte a locuitorilor comunei.

5.3. Venituri, provenite din proprietate asupra pământului

Pământul prezintă pentru populația rurală bogăția cea mai mare. Existența terenurilor agricole, suprafața calitatea lor reflectă nivelul bunăstării gospodăriilor casnice. Pământul le oferă locuitorilor satelor posibilitatea de a se hrăni și de a căpăta venit din prelucrare sau arenda terenurilor agricole. Cum arată datele cercetării, 90% din gospodăriile casnice din comună au în proprietate privată terenuri arabile și 89,9% - loturi pe lângă casă. Totodată, atrage atenția faptul că apar gospodării casnice care nu au în proprietate pământ: 10% nu posedă terenuri arabile, iar 10,1% - loturi pe lângă casă. Probabil procesul lipirii de pământ în mediul rural va continua, inclusiv prin intermediul vânzării acestuia de către păturile cele mai sărace și consolidării terenurilor agricole mari în posesia celor mai avute categorii sociale. Cu toate că majoritatea gospodăriilor casnice (58,9%) au în posesie câte 1-3 hectare de pământ, deja *aproximativ 1/3 din gospodăriile casnice (31,1%) dispun de mai mult de 3 hectare de proprietate funciară.*

Tabelul 27

Repartizarea gospodăriilor casnice în conformitate cu disponerea de terenuri arabile

Numărul de gospodării casnice	Suprafața terenurilor, în hectare	%
209	Mai puțin de 1	13, 8
684	De la 1,01 la 3	45, 1
471	Mai mult de 3	31, 1
151	Lipsește	10, 0
1515		100,0

În categoria gospodăriilor casnice care nu au în posesie terenuri agricole (10%) intră intelectualitatea rurală, care nu a primit drept de proprietate asupra pământului, și familiile tinere, despărțite de gospodăria părinților, cei din urmă rămânând și proprietari ai pământului.

Tradițional, un rol important în mediul rural îl are lotul din preajma casei, care asigură produsele alimentare de zi cu zi ale gospodăriei casnice.

Tabelul 28

Repartizarea gospodăriilor casnice în conformitate cu posedarea terenurilor agricole din preajma locuințelor

Numărul de gospodării casnice	Suprafața terenului, în acre	%%
173	Mai puțin de 6	11,4
1071	7 – 30	70,7
118	Mai mult de 30	7,8
153	Nu dispun de teren	10,1
1515	100,0	

Se observă că circa 1/10 din gospodăriile casnice nu dispun de loturi pe lângă casă și, în rezultat, nu au o sursă suplimentară a veniturilor. Este evident faptul că aceste gospodării se confruntă cu dificultăți în creșterea păsărilor și animalelor domestice. În această categorie intră persoanele care locuiesc în apartamente privatizate sau arendează spațiu locativ. Între timp, mai mult de 70% din gospodăriile casnice dețin terenuri destul de mari, iar 7,8% - cu suprafață mai mare de 30 de ari.

Păsările și animalele domestice sunt surse importante de existență pentru gospodăriile casnice. 51,5% din gospodăriile casnice din Cucuruzeni au vite cornute mari, 48,1% - porci, 24,4% – oi și capre, 12,9% - cai. 86,0% din gospodăriile casnice cresc păsări domestice. Produsele zootehnice sunt menite în linii mari consumului în cadrul gospodăriei. Costul pe piață al lor este relativ jos, spre deosebire de cel al cerealelor sau strugurilor. Acest fapt explică dezvoltarea slabă a infrastructurii preocupate de procurarea laptelui, cărnii, pielei, lânii etc., precum și lipsa întreprinderilor mici și mijlocii în mediul rural.

6. Cheltuielile gospodăriilor casnice

6.1. Structura și proporțiile cheltuielilor. Categoriile de bază ale cheltuielilor

Suma totală a cheltuielilor tuturor gospodăriilor casnice din comuna Cucuruzeni pentru necesități comunale, servicii medicale și învățământ, cât și pentru achitarea impozitelor în ianuarie 2003 a constituit 987774 lei (71,6 mii dolari SUA).

Tabelul 29

Categoriile principale ale cheltuielilor

Numărul gospodăriilor casnice	Categoria cheltuielilor	Suma totală	Cheltuieli minimale	Cheltuieli maximale	Suma medie pentru o gospodărie individuală
1 473	Produse alimentare	334 516	10	4 000	227,0
1 110	Servicii medicale	225 307	5,0	7 000	203,0
450	Educație	72 192	5,0	2,500	330,0
653	Achitarea telefonului	32 997	0,6	926,0	50,5
1 381	Energie electrică	67 347	0,7	16 056	48,8
450	Gaz	52 992	1,0	500,0	116,9
78	Asigurare cu apă	2 187	0,5	355,0	28,0
419	Încălzire	121 498	2,0	3250,0	290,0
84	Transport privat	19 505	9,90	1200,0	232,2
1 111	Transport în comun	56 258	5,0	640,0	50,6
19	Impozite	2 975	30,0	319,0	156,6

Produse alimentare. Cheltuielile pentru produse alimentare au constituit 334516 mii lei sau 33,9% din suma totală a cheltuielilor lunare. Doar 2,8% din gospodăriile casnice n-au indicat cheltuieli pentru produse alimentare. Aceste cheltuieli dețin o poziție prioritară atât în suma cheltuielilor, cât și după numărul de gospodării casnice care le-au efectuat – 97,2%. Dar diferențierea gospodăriilor casnice în conformitate cu cheltuielile pentru produse alimentare este deosebit de considerabilă. Cu toate că o gospodărie individuală a cheltuit în mediu 227 lei (16,5 dolari SUA), cheltuielile minimale constituie 10, iar cele maximale – 4000 lei moldovenești.

Împărțirea pe cuantile a demonstrat diferența mare dintre primul grup și ultimul, cu o bunăstare vădită, ale gospodăriilor casnice în ceea ce privește cheltuielile pentru produse alimentare.

Tabelul 30

Grupul	Cheltuieli în lei mold.	Cheltuieli, %	Cote medii, în lei mold.
1	16 848	4,9	55,9
2	32 552	9,7	110,5
3	51 013	15,2	173,2
4	71 801	21,5	243,7
5	162 666	48,6	552,1
În total	334 516	10,0	227,1

După cum indică datele, diferența în cheltuieli dintre cuantila întâia și a cincia este de 146182 lei moldovenești. Ultima cuantilă cheltuiește pentru produse alimentare de 10 ori mai mult decât prima.

Surse energetice. Cheltuielile pentru energie electrică au constituit 67347 lei moldovenești (4,9 mii dolari SUA). Această categorie a cheltuielilor se plasează pe locul doi – după produsele alimentare – la care au indicat 1381 de gospodării casnice. Totodată, în volumul total al cheltuielilor pentru resurse energetice doar 6,8% țin de cele legate de consumul de energie electrică.

Diferențele între cuantile sunt considerabile. Al cincilea grup de gospodării casnice cheltuiește pentru consumul de energie electrică de 17 ori mai mult decât primul. Mai jos oferim datele despre cheltuielile pentru consumul de energie electrică în conformitate cu cinci grupuri de gospodării casnice.

Tabelul 31

Grupul	Cheltuieli în lei mold.	Cheltuieli, %	Cote medii, în lei mold.
1	2 386,05	3,5	8,6
2	5 017,19	7,4	18,2
3	7 985,80	11,8	28,9
4	11 284,80	16,7	40,8
5	40 672, 92	60,4	147,2

Servicii medicale. Cheltuielile pentru servicii medicale (medicamente, servicii ale policlinicilor, spitalelor) s-au dovedit a fi relativ înalte – 225307 lei moldovenești sau 16,3 mii dolari SUA (22,8% din totalul cheltuielilor), fiind menționate de către 1111 gospodării casnice (73,3%).

Divizarea gospodăriilor casnice în cuantile indică volumul mijloacelor, cheltuite pentru careva servicii medicale de cele cinci grupuri ale populației comunei cu același număr de persoane.

Tabelul 32

	Cv. 1	Cv. 2	Cv. 3	Cv. 4	Cv. 5

%	1,8	4,3	7,9	10,9	75,1
Lei mold.	4 059	9 732	17 758	24 644	169 114

După cum se vede din tabel, doar 1,8% din cheltuielile pentru servicii medicale au fost efectuate de populația din primul grup de gospodării casnice – cel mai puțin asigurat material, pe când cei din al cincilea grup au efectuat 75,1% din cheltuielile date. Al cincilea grup de gospodării casnice cheltuiește pentru servicii medicale de 42 (!) ori mai multe mijloace bănești, decât primul.

Achitarea serviciilor telefonice. 635 gospodării casnice achită pentru serviciile telefonice 32997 lei moldovenești. Diferența cheltuielilor este foarte mare: de la câțiva lei până la 926 lei în lună în familiile asigurate material.

Învățământul. Cheltuielile pentru învățământ sunt suportate de circa 30% din gospodăriei casnice, această categorie amplasându-se pe locul a patrulea după volum de cheltuieli – 72 192 lei moldovenești.

Mai jos indicăm cheltuielile pentru învățământ pentru cele cinci cuantile.

Tabela 33

	Cv. 1	Cv. 2	Cv. 3	Cv. 4	Cv. 5
%	1,7	3,3	7,2	17,9	69,9
Lei mold.	1 218	2 365	5 170	12 953	50 486

Suma totală a cheltuielilor pentru învățământ este în grupul al cincilea de 41,1 ori mai mare, decât în primul. Pe parcursul lunii primul grup în mediu a cheltuit pentru învățământ 14,5 lei moldovenești, al doilea – 28,2 lei, al treilea – 61,7 lei, al patrulea – 154,6 lei, al cincilea – 602,4 lei.

Încălzirea. Cheltuielile pentru încălzire – situate pe locul trei – constituie 121498 lei moldovenești, sau 12,3% din volumul total al cheltuielilor gospodăriei casnice pe parcursul unei luni.

Tabelul 34

	Cvinte					In total
	1	2	3	4	5	
%	7,1	11,5	16,5	17,4	47,5	100,0
Lei mold.	835	13 996	20 042	21 198	57 877	121 498
În total lei mold.	100,0	167,0	239,2	252,9	690,6	290,0

Al cincilea, cel mai asigurat grup de gospodării casnice, a cheltuit pentru încălzire în ianuarie 2003 de 4,1 mai mulți bani, decât primul. Cheltuielile primului grup au fost de trei ori mai mici, decât în mediu pentru o gospodărie.

Asigurarea cu gaz. Cheltuielile pentru gaz au constituit 52992 lei moldovenești, sau 5,4% din suma totală a cheltuielilor. Suma este cu mult mai mică decât cea cheltuită pentru consumul de energie electrică, dar trebuie să ținem cont că, spre deosebire de electricitate, gazul este utilizat doar în 29,7% din gospodăriile casnice.

Transport. Cheltuielile gospodăriilor casnice pentru transport au constituit 56258 lei. Acesta a fost utilizat de 1111 gospodării casnice, adică de 73,3%. În medie, pentru o lună fiecare gospodărie individuală a cheltuit pentru serviciile transportului în comun circa 50 lei, iar pentru utilizarea transportului privat (84 de gospodării) – 232 lei moldovenești.

Așadar, volumul și structura cheltuielilor efectuate de către populația comunei Cucuruzeni sunt destul de “modeste”. Ele reflectă în deplină conformitate starea lucrurilor în satele moldovenești. O treime din cheltuieli (33,9%) sunt efectuate pentru procurarea produselor alimentare (și aceasta în mediul rural!), 24,5% - pentru resursele energetice (gaz, cărbune, lemne, energie electrică). În condițiile de distrugere a sistemului de stat al ocrotirii sănătății populația are cheltuieli sporite pentru tratamentul în condiții autonome (procurarea de medicamente) și achitarea serviciilor medicale, oferite de policlinici și spitale. Familiile asigurate material cheltuiesc sume mari pentru instruirea copiilor, achitând contractele cu instituțiile superioare de învățământ. Totodată, multe gospodării casnice au indicat la faptul că actualmente suportă cheltuieli legate de instruirea în sistemul primar și mediu general. Din păcate, cheltuielile pentru satisfacerea necesităților culturale sunt minimale.

6.2. Cheltuieli medii lunare ale gospodăriilor casnice pe parcursul anului

Chestionarul unic, printre altele, rezervă loc depistării cheltuielilor medii lunare ale gospodăriilor casnice pe parcursul unui an. Firește că respondenții au avut dificultăți în aprecierea acestui indicator. Cu toate acestea, 1504 de gospodării casnice au oferit această informație. Conform cifrelor cheltuielile medii lunare a unei gospodării casnice din comuna Cucuruzeni în 2002 au constituit 754 lei moldovenești (55 dolari SUA), variind de la 152,5 lei (11,0 dolari) în prima cuantilă, până la 2086 lei (150 dolari) în a cincea, care include cel mai segment al populației comunei. Considerăm că această autoapreciere a cheltuielilor lunare a gospodăriilor casnice pentru un an trebuie să fie considerată ca orientativă, deoarece în Moldova, spre deosebire de alte state, nu există tradiția înregistrării zilnice, lunare sau în total pentru un an a veniturilor și cheltuielilor unei familii.

7. Evaluarea erorii de excludere (în raport cu programul compensațiilor nominative)

În total în comuna Cucuruzeni compensații nominative primesc 202 membri ai gospodăriilor casnice, care alcătuiesc 4,5% din numărul total al locuitorilor. Gospodăriile casnice în care locuiesc beneficiarii de compensații nominative alcătuiesc 12,7% din numărul total al gospodăriilor casnice.

7.1. Veniturile bănești ale persoanelor ce beneficiază de CN

Gospodăriile casnice ale comunei pot fi divizate în trei grupe:

- ale căror venituri bănești în medie sunt mai mari decât veniturile medii ale gospodăriilor casnice care primesc compensații nominative;
- ale căror venituri bănești în medie sunt mai mici decât veniturile medii ale gospodăriilor casnice care primesc compensații nominative;
- care beneficiază de compensații nominative.

Tabelul 35

Venituri bănești medii pentru trei grupe de gospodării casnice (în lei mold., în %)

Grupe de gospodării casnice	Număr	%	Venituri medii pentru grup de gospodării casnice	%	Venituri medii generale	%
Beneficiari de CN	192	17,4	307,6		57 531,6	12,8
Veniturile bănești în medie sunt mai mari decât veniturile medii ale gospodăriilor casnice care primesc compensații nominative;	218	19,7	1 269,1		276 644,4	61,5
Veniturile bănești în medie sunt mai mici decât veniturile medii ale gospodăriilor casnice care primesc compensații nominative;	694	62,9	166,2		115 382,0	25,7
În total	1104	100,0	407,2		449 558	100,0

Potrivit rezultatelor cercetării, **694 (62,9%!) din gospodăriile casnice ale comunei dispun de un venit mediu pe o gospodărie în volum de 166,2 lei moldovenești (12,0 dolari SUA), ceea ce e cu 1,5 ori mai puțin decât veniturile gospodăriilor casnice care beneficiază de CN.**

Veniturile medii ale celor ce beneficiază de CN constituie **cu 99,6 lei moldovenești (7,2 dolari SUA) mai puțin decât în medie pentru o gospodărie individuală din comună.** În același timp, grupul cu venituri medii mai joase decât cele ale beneficiarilor de CN au venituri medii **cu 241 lei moldovenești (17,5 dolari SUA) mai mici decât venitul mediu pe toate gospodăriile casnice din comună.**

7.2. Repartizarea venitului bănesc general al beneficiarilor de CN

Tabelul 36

Veniturile bănești generale ale gospodăriilor casnice care beneficiază de CN pe cvințe

Lei mold.	3169,4	6185,6	8077,4	12384,2	27715,0	57531,6
%	5,5	10,7	14,1	21,5	48,2	100
Venituri medii	84,7	165,4	216,0	331,1	741,0	307,6

Tabelul ilustrează faptul, că veniturile primei, a doua și a treia cuantilă a gospodăriilor casnice sunt mai mici decât în medie pentru întregul grup și veniturile medii pentru toate gospodăriile casnice. Totodată, veniturile medii ale gospodăriilor casnice din cuantila a cincea depășesc aproape de două ori veniturile medii ale tuturor gospodăriilor casnice din comună. Se observă că grupul beneficiarilor de CN este destul de neomogen la capitolul veniturile bănești. Veniturile din cuantila a cincea a gospodăriilor casnice depășesc de 8,7 ori pe cele ale gospodăriilor casnice din cuantila întâia, de trei ori – pe cele din a treia, de două ori – pe cele din a patra. Al cincilea grup de gospodării casnice deține 48,2% din veniturile bănești ale tuturor beneficiarilor de CN.

Să examinăm repartizarea veniturilor totale pe cuantile în grupul de gospodării casnice, ale căror venituri sunt mai mici decât veniturile medii ale beneficiarilor de CN.

**Divizarea veniturilor bănești ale gospodăriilor casnice,
ale căror venituri medii sunt mai mici decât veniturile medii ale beneficiarilor de
CN**

Lei mold.	11 907	17 727,2	21 490,8	26 599,0	37 658,0	115 382,0
%	10,3	15,4	18,6	23,1	32,6	100,0
Venituri medii	85,8	127,7	154,8	191,6	271,3	143,2

După cum se observă, diferența veniturilor medii după cuantile în acest grup defavorizat al populației este mai mică decât față de cele ale beneficiarilor de CN. În afară de aceasta, în toate cuantilele acestui grup veniturile medii sunt mai joase decât cele medii pe comună. În continuare, în toate cuantilele, cu excepția primei, veniturile medii ale gospodăriilor casnice care beneficiază de CN sunt mai mari, decât din grupa respectivă a gospodăriilor casnice care nu beneficiază de CN. Suma veniturilor medii în grupele comparate – beneficiari de CN și cei care au venituri medii mai joase, dar nu beneficiază de CN – la fel diferă în funcție de numărul de membri ai gospodăriilor casnice.

În continuare vom analiza variația veniturilor medii pentru un membru al gospodăriei casnice din ambele grupuri.

**Veniturile pentru un membru al gospodăriei casnice,
care beneficiază de CN – în cvinte**

Lei mold	1 265,2	3 018,0	4 849,1	6 360,3	9 785,7	25 278
%	5,0	11,9	19,2	25,2	38,7	100,0
Venituri medii	33,3	79,4	126,6	167,4	257,5	133,0

**Veniturile pentru un membru al gospodăriei casnice,
ale cărei venituri sunt mai mici decât ale celor
care beneficiază de CN – în cvinte**

Lei mold	3335,8	7106,8	13128,8	18920,0	23645,0	66136,6
%	5,0	10,7	19,8	28,6	35,7	100,0
Venituri medii	24,0	51,2	94,6	136,3	170,3	95,3

Concluzia este evidentă: în comuna Cucuruzeni gospodăriile casnice ale căror membri beneficiază de CN au venituri mai mici, decât în mediu pentru toate gospodăriile casnice din comună. Dar există un grup de gospodării casnice (de 3 ori mai mare, decât cel al celor ce primesc CN), care au venituri medii de 1,5 ori mai mici, decât cele ale persoanelor care primesc CN.

7.3. Concluzii preliminare

Reieșind din rezultatele cercetării, se poate conchide că utilizarea Chestionarului Unic pentru colectarea unei informații suplimentare cu referință la nivelul asigurării materiale a populației va permite perfecționarea considerabilă a procesului acordării de compensații nominative populației care se confruntă cu cea mai precară stare materială. Cu ajutorul CU se rezolvă posibilitatea determinării unui grup al populației, aflat în aria sărăciei, și acordării de

compensații sociale după necesitățile, și nu după apartenența formală a unei categorii de cetățeni.

Observarea totală a gospodăriilor casnice din comuna Cucuruzeni a arătat că beneficiarii de CN după nivelul veniturilor pe care î-l obțin, nu aparțin celor mai sărace categorii sociale:

- veniturile medii bănești a 17,4% din gospodăriile casnice din comună, care beneficiază de CN, sunt de 1,8 ori mai mari, decât veniturile medii ale 62,9% din gospodăriile casnice care nu beneficiază de CN;
- veniturile medii pentru un membru al gospodăriilor casnice care beneficiază de CN sunt de 1,4 ori mai mari, decât veniturile medii ale unui membru al gospodăriilor casnice care nu beneficiază de CN.

În așa mod, în baza focus-grupului “comună rurală” au fost stabilite argumente în plus în favoarea faptului, că sistemul de acordare a compensațiilor nominative, realizat în Republica Moldova începând cu 2000, are nevoie de perfecționare și orientarea mai puternică spre grupurile sociale care într-adevăr necesită asistență socială din partea statului.

Concluzii. Propuneri în scopul perfecționării Chestionarului Unic

În Republica Moldova s-a acumulat o experiență de trei ani de implementare a sistemului de compensații bazat pe principiul de categorii. Asistența socială se acordă de către stat pentru 11 categorii ale populației (circa 250 mii de oameni) în conformitate cu Legea despre protecția socială specială a unor categorii ale populației nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 și Hotărârea Guvernului nr. 761 din 31 iulie 2000 (invalidizilor, pensionarilor solitari, participanților la cel de-al doilea război mondial, familiilor cu patru și mai mulți copii în vârstă până la 18 ani etc.).

În general acest sistem a fost pozitiv perceput de populație, fiind înțeles de aceasta, a asigurat o economie mare de mijloace în comparație cu sistemul post-sovietic ce prevedea privilegii.

Cu toate acestea, practica activității Casei naționale de Asigurări Sociale și un șir de cercetări (vezi cercetările LIESAP/CISR, septembrie – decembrie 2002) au stabilit că sistemul dat necesită perfecționări, referindu-se la orientarea lui mai promptă spre necesitățile unor gospodării casnice și persoane concrete.

Cercetarea dată s-a realizat din inițiativa Casei Naționale de Asigurări Sociale (*Tamara P. Șumscaia*), cu susținerea Counterpart International, Inc./Low-Income Energy and Social Assistance Project – LIESAP (*Terry T. Campo*). Aceste instituții au elaborat Chestionarul Unic “*Cerere pentru protecție socială*”, care trece printr-un proces de aprobare în organele teritoriale ale CNAS cu scopul determinării utilității acestuia în stabilirea necesităților reale ale gospodăriilor casnice și acordării posibile a ajutorului social de stat. Executorul acestei activități – organizația neguvernamentală Centrul de Investigații Strategice și Reforme (CISR) – urma să testeze chestionarul în cadrul unei comune rurale, determinând “eroarea excluderii” în sistemul compensărilor nominative.

Nu este mai puțin important faptul că *decizia de a alege în calitate de grup-țintă populație unei întregi comune sătești* – Cucuruzeni, raionul Orhei (8 sate cu o populație de 4755 locuitori – a fost realizată pentru prima dată în Republica Moldova. S-a efectuat

evaluarea nivelului și a diferitor aspecte ale vieții populației rurale, al veniturilor și cheltuielilor, inclusiv ale celor ce beneficiază de CN. A fost stabilită eroarea excluderii în raport cu sistemul de CN; determinat un grup de persoane, care s-au adresat pentru a beneficia de compensații și altul, care nu s-au adresat în scopul primirii ajutorului social; aduse propuneri de perfecționare a Chestionarului Unic în scopul ameliorării utilizării lui practice.

Selectarea comunei rurale Cucuruzeni pentru testarea Chestionarului Unic a fost determinată de anumite circumstanțe:

- comuna reprezintă o comunitate rurală tipică din regiunea centrală a Moldovei, atât după numărul de locuitori și de gospodării casnice, cât și după încadrarea acestora în câmpul muncii, educație, nivelul veniturilor, gradul sărăciei. *Beneficiarii de compensații nominative printre locuitorii acestei comune constituie 7,66% (decembrie 2002), indicator practic analogic celui înregistrat în mediu în localitățile rurale ale Moldovei, 7,40%;*
- comuna are o așezare geografică izolată în afară zonei de influență a teritoriilor urbanizate sau ale unor artere cu circulație intensivă a transportului și alcătuită din sate cu un număr diferit de locuitori și nivel diferit al activității economice;
- în componența comunei intră satul Cucuruzeni cu populația de 1890 persoane la 1 ianuarie 2003, care ține de grupul celor 45 de sate în care, începând cu 1997, Departamentul Statisticii și Sociologiei realizează periodic (odată în trimestru) studiul bugetelor gospodăriilor casnice. Acest fapt oferă o posibilitate suplimentară pentru verificarea “capacității de funcționare” a chestionarului..

În colectivitatea socială folosită pentru testarea CU a fost inclusă *toată populația* comunei Cucuruzeni – 4755 persoane, întrunite în 1870 de gospodării casnice. Cercetarea realizată de CISR cu participarea grupului CNAS în martie-aprilie 2003a cuprins 94,0% din populație (4461 persoane) și 81,0% din gospodăriile casnice (1515 gospodării casnice), fapt care denotă un eșantion destul de reprezentativ. Totodată numărul de refuzuri de a răspunde la întrebările chestionarului a fost minimal, principala cauză a imposibilității de a obține informația fiind lipsa locatarilor unor case, mai mult condiționată de plecarea membrilor de bază ai gospodăriilor casnice peste hotare în căutarea unui loc de muncă.

Cele mai generale caracteristici ale populației comunei, stabilite prin intermediul CU, sunt următoarele:

- 56,7% din gospodăriile casnice sunt de familii cu trei și mai mulți membri. Totodată, în comparație cu perioada anterioară, a sporit numărul gospodăriilor casnice în care locuiesc 1-2 persoane (circa 43,3%), semnal destul de alarmant al micșorării numărului populației satelor. Cetățenii solitari alcătuiesc 37% (!) din populația comunei; capul familiei în 2/3 din gospodăriile casnice sunt bărbații, iar în 1/3 – femeile;
- nivelul educației populației este suficient de înalt: studii superioare – 7,8%, medii speciale – 17,4%, medii generale – 50,0%, primare – 24,3%;
- caracterul ocupației reflectă procesul transformărilor care au loc în satele moldovenești după privatizarea pământului în 1998-2000. Până la privatizare pe teritoriul comunei erau 2 sovhozuri, 1 colhoz și 1 școală agricolă de stat (Cucuruzeni de Sus). În prezent principala formă de antreprenariat bazată pe proprietatea privată este gospodăria țărănească (1268 unități), asociațiile gospodăriilor țărănești și societățile cu răspundere limitată; populația comunei deține de 7,87 mii ha de terenuri agricole, inclusiv: teren arabil – 4,16 mii ha, livezi – 889, vii – 228. Înzestrarea tehnică – 48 tractoare (inclusiv 5 tractoare noi), 9 combine și 15 camioane;

- veniturile populației se formează din contul activității agricole pe cotele de pământ privatizate (în mediu câte 1,7 ha), arendării acestor terenuri, munca nămită (26% din populație), cât și pe baza câștigurilor unor membri ai gospodăriilor casnice (în special, persoane în vârstă de 24-45 ani), ce muncesc peste hotare. Numărul locuitorilor comunei, angajați la muncă peste hotare, constituie circa 400 persoane, sau $\frac{1}{4}$ din numărul total al populației apte de muncă; o parte considerabilă a veniturilor populației se formează din pensii, indemnizații și compensații sociale. Diferențierea gospodăriilor casnice după nivelul veniturilor bănești este foarte mare. Dacă veniturile medii pentru o gospodărie casnică sunt de 407,2 lei moldovenești (29,3 dolari SUA) în lună, veniturile medii în prima cuantilă sunt de 101, 6 lei moldovenești (7,3 dolari SUA), iar în a cincia – 1174,6 lei moldovenești (85,1 dolari SUA). Venitul sumar al cuantilei a cincia este de 57,7% din venitul total al tuturor gospodăriilor casnice, în timp de venitul cuantilei întâia – doar de 5%. Venitul bănesc al cvintei a cincia a gospodăriilor casnice este de 11,6 ori mai mare decât cel al primei;
- *cheltuieli*: pe parcursul unei luni populația comunei a cheltuit 987774 lei moldovenești (71,6 mii dolari SUA) pentru 11 tipuri de servicii comunale, achitarea serviciilor medicale, alimentare, instruire etc. Cheltuielile pentru produse alimentare s-au plasat pe locul întâi - 334516 mii lei (42,2 mii dolari SUA); ele sunt urmate de cheltuielile pentru resurse energetice – 121498 lei (8,8 mii dolari SUA). Cheltuielile pentru energie electrică au constituit 67347 lei moldovenești (4,9 mii dolari SUA) și se diferențiază puternic în gruparea pe cuantile. Cea de-a cincea cuantilă a cheltuit pentru energie electrică de 17 ori mai mult, decât prima. O parte a gospodăriilor casnice consumă nu mai mult de 15 kW/oră. Veniturile medii ale acestei grupe de consumatori de energie electrică din prima cuantilă sunt mai mici cu 124 lei moldovenești (9,0 dolari SUA), din a doua – 125 – 148 lei moldovenești, a treia – 149-177,4 lei moldovenești, iar în a patra și a cincea – respectiv 170,8-300 și mai mult de 300 lei moldovenești (21,7 dolari SUA). În așa mod, veniturile reale ale acestei grupe sunt mai mici decât în medie pentru gospodăriile casnice din comună (407,2 lei moldovenești, sau 29,5 dolari SUA);
- *condițiile de trai* ale majorității populației se caracterizează prin stăpânirea caselor private (85,4% din gospodăriile casnice) sau apartamentelor de stat (4,9%), televizoare (72,4%), frigidere (47,5%), mașini de spălat (33,3%), automobile și motociclete (16,1%), 75% din gospodăriile casnice sunt asigurate cu gaz, inclusiv 13,8% - prin conductă, 61,2% - butelii. 18,0% din gospodăriile casnice ce au o stare materială mai proastă nu dispun de gaz. La apeduct au acces doar 8,5% din gospodăriile casnice. Se folosește în special încălzirea prin sobe (92,6% din gospodăriile casnice). Doar 5,7% folosesc pentru încălzire gazul;
- antreprenoriatul rural nu este dezvoltat în comună. Cauzele constau în următoarele: lipsa resurselor financiare necesare (inclusiv dificultăți legate de primirea creditelor de la băncile comerciale), infrastructurii necesare (transport, chimie agricolă, servicii veterinare, semințe etc.) și informației. Cerealele sunt comercializate în special firmelor intermediare, laptele – la Chișinău (AO Lapte) și în c. Brăviceni (întreprindere privată de producere a cașcavalului), fructele și legumele – fabricilor de vinuri și conserve din Orhei. Comercializarea cărnii nu este încă organizată. Prețurile sunt dictate de către cumpărători în defavoarea gospodăriilor țărănești;
- contactele populației cu organizațiile și instituțiile sociale (frecvența și conținutul lor) sunt destul de reprezentative și reflectă necesitățile sociale ale oamenilor. În conformitate cu CU, cel mai mare număr al adresărilor se referă la serviciile poștale (85,5% din gospodăriile casnice), medicale ale policlinicilor (49,3%), urmate de

școlile primare și medii (15,6%), dar foarte rar se realizează cu instituțiile de profil cultural: bibliotecile (9,5%), cluburile, cinematografele (1,3%). O treime din gospodării (36,0%) s-au adresat organelor administrării locale – primăriilor din sate sau comună, fapt destul de răspândit. Totodată, în comună există un grup de gospodării casnice, care are contacte cu ambianța episodic; asemenea excludere socială denotă starea lor materială precară;

Cercetând diferite aspecte ale vieții populației comunei, s-a depistat că nu toți beneficiarii de compensații nominative aparțin la cele mai sărace categorii ale locuitorilor comunei. Veniturile bănești medii ale 17,4% din gospodăriile casnice care primesc compensații sunt de 1,8 ori mai mari, decât veniturile a 62,9% ale gospodăriilor casnice care nu primesc asemenea compensații. Aceasta înseamnă că 2/3 din gospodăriile casnice au venituri bănești mai mici decât persoanele care primesc compensații nominative.

Reieșind din datele prezentate mai sus, se poate ajunge la următoarea concluzie: pentru oferirea de compensații nominative se cere să se țină cont de datele ce caracterizează starea economică a pretendentului la compensații. Compensațiile nominative formează o parte considerabilă a mijloacelor bănești, primite sub formă de indemnizații sociale, care în comuna Cucuruzeni constituie 13815 lei moldovenești (1,0 mii dolari SUA). Cu toate că suma totală a compensațiilor este mai mică decât cea a veniturilor provenite din salarii și pensii, ele prezintă o importanță în acordarea asistenței persoanelor aflate la limita sărăciei. Acest tip de indemnizații sociale are priză în mediul rural, unde veniturile bănești sunt foarte dificil de realizat din cauza subdezvoltării relațiilor economice. Pe de altă parte, pentru o parte considerabilă a beneficiarilor de compensații (ținând cont de vârsta lor înaintată, de starea precară a sănătății) compensațiile adresate anumitor categorii sociale se prezintă ca o sursă unică de achitare a serviciilor comunale, a consumului de energie electrică, resurselor energetice și medicamentelor.

Utilizarea CU în calitate de instrument de cercetare a tuturor localităților a permis colectarea informației cu referință nu doar la diverse aspecte ale vieții gospodăriilor casnice, dar și stabilirea faptului că contingentul cu cele mai mici venituri (din zona sărăciei) este cu mult mai mare decât cel al beneficiarilor de CN, adică a elucidat “eroarea excluderii”. În afară de aceasta, într-un șir de aspecte ale vieții satului moldovenesc contemporan au fost primite informații deosebit de “neașteptate”, necunoscute de statistica oficială.

Aprecierea eficienței utilizării Chestionarului Unic în calitate de instrument de colectare a informației referitoare la necesitățile de a primi asistență socială de către gospodăriile casnice și unele persoane fizice:

1. Informația colectată cu utilizarea CU se evidențiază prin complexitatea sa. Ea cuprinde practic toate domeniile necesare – social-demografice, material-financiare, cu referință la gospodăriile casnice, utile în adoptarea unor decizii despre oferirea asistenței sociale. Informația colectată are caracter monografic, fapt care ridică considerabil nivelul calității și a amplitudinii ei;

2. Includerea a 80 de variabile permite colectarea nu doar a celor mai ample caracteristici cu referință la gospodăriile casnice, starea lor materială și financiară, dar și agregarea acestei informații prin intermediul determinării raporturilor de corelare dintre variabilele dependente și independente;

3. Informația concentrată în chestionarul unic se bazează pe 33 de documente ale respondenților, care confirmă datele livrate de aceștia, fapt ce afirmă considerabil valabilitatea lor;

4. Conținutul chestionarului unic și titlul lui (Cerere de acordare de ajutor social) impune oamenilor încredere, ei speră într-un viitor ajutor. Grație acestui fapt, respondenții nu

au temeri în oferirea informației cu caracter subiectiv și obiectiv, se diminuează considerabil neîncrederea respondenților și se amplifică corectitudinea informației obținute;

5. Chestionarul permite colectarea datelor nu doar despre pretendentul la asistență socială, dar și cu referință la starea lui material-financiară, a mediului și a familiei în care el locuiește. Asemenea date prezintă o importanță foarte mare, deoarece starea materială a respondenților depinde nu doar de veniturile lor nominative, dar și de cea ale familiei în care ei locuiesc;

6. Chestionarul unic permite colectarea informației despre “raporturile externe”, procesele sociale în care sunt încadrați respondenții și, în primul rând, despre contactele lor cu instituțiile sociale formale și non-formale:

7. Sunt oportune următoarele modificări în Chestionarul Unic:

- compartimentul II (9) – varianta “alte” cere o specificare, deoarece în cadrul interviului respondentul oferă prea multe răspunsuri (de la 8 la 10), care sunt identificate dificil în timpul prelucrării;
- compartimentul VII – suprafața terenurilor agricole și a celor din preajma gospodăriei trebuie să fie indicată în hectare, nu în metri pătrați, deoarece asemenea practică nu este utilizată în țara noastră;
- compartimentul XI – indicele “venitul mediu lunar al familiei” trebuie specificat: pentru ce perioadă urmează să fie prezentată informația – un an sau un semestru? În formularea prezentă valabilitatea acestui indice prezintă dubii;
- compartimentul VIII (i) – trebuie să fie formulat la “telefonul comun de la cea mai apropiată distanță”;
- în procesul prelucrării datelor prin intermediul programului standardizat SPSS s-a manifestat dificultatea rezolvării unor probleme metodologice, care pot fi înlăturate. În acest scop se prezintă oportună includerea câtorva puncte suplimentare: (i) numărul total al membrilor familiei, inclusiv capul familiei; (ii) numărul total al copiilor în vârstă de până la 18 ani; (iii) numărul studenților mai mari de 18 ani; (iv) numărul celor ce beneficiază de CN; (v) numărul persoanelor apte de muncă; (vi) numărul membrilor familiei încadrați în activități de muncă; (vii) numărul persoanelor pensionate;
- se propune, de asemenea transformarea primei pagini a Anchetei în conformitate cu Anexa B.

Cerere pentru Protectie Sociala Varianta II

Cerere pentru (vezi clasificatorul A): _____

Dosar Nr. _____; Data _____

I. Date personale:

✓

Numele: _____

Prenumele: _____

Patronimicul: _____

✓

Resedinta: jud. _____ oras (sat) _____ str. _____ bloc.(casa) _____ ap. _____ Cod postal: _____ tel.(dom./contact): _____ / _____

✓

Domiciliu: jud. _____ oras (sat) _____ str. _____ bloc.(casa) _____ ap. _____ Cod postal: _____ tel.(dom./contact): _____ / _____

✓

Cod personal / cod fiscal / Nr. pasap. _____ Cod asigurari sociale: _____ Adev. de pensionar ? _____ Cert. de dizabilitate ? _____

NLC: _____

II. Date despre gospodarie:

Membrii familiei si alti locuitori ai gospodariei														III. Categoria de vulnerabilitate:											
Numele	Prenumele	Patronimicul	Data nasterii (data, luna, anul)	Sex (1 – masc., 2 – fem.)	Starea familiala (vezi clasificat. B)	Gradul de rudenie (vezi clasif. C)	Studiile (vezi clasificatorul D)	Angajat la momentul actual (vezi clasificatorul E)	Salariu, lei (luna trecuta)	Categoria de pensie (vezi clas. F)	Plata pensiei, lei (luna trecuta)	Tipul de plati sociale (vezi clasificat. G) (luna trecuta)	Plati sociale, lei (luna trecuta)	Somer: 1 – la evidenta OFM; 2 – nu este la evidenta OFM; Student sub 23 ani: 1 – La buget; 2 – In baza de contract. Femeie insarcinata (cel putin 20 de saptam.) 1-da Copil: 1 – cu mama singura; 2 – cu parinti divortati; 3 – semiorfan (un parinte); 4 – orfan; 5 – sub tutela Dizabilitate: 1 – Copil cu dizabil. sub 16 ani; 2 – Dizabil din copilar. peste 16; 3 – Dizabilitate; 4 – De razboi; 5 – de Cernobil Gradul / severitatea de dizabilitate: 1 – gr./s. I; 2 – gr./s. II; 3 – gr./s. III Grad. III fara termen si Grad. II (vezi clasificator H) Persoana varstnica: 1 – pensionar social; 2 – pensionar; 3 – pensionar singur; Persoana peste hotare: 1 – lucru; 2 – studii; 3 – cu scopuri medicale; 4 – alta varianta Alte categorii de vulnerab. (vezi clasificatorul I) Persoana ce nu apartine nici uneia din categ. Capit. III: 1-da	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14												
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						
			/ /																						

IV. Date despre locuinta (vezi clasificatorul):

a. Tipul proprietatii: _____ (clasif. J)

b. Tipul locuintei: _____ (clasif. K)

c. Numarul de camere locuibile: _____

d. Spatiul total: _____ m²

e. Spatiul locativ: _____ m²

f. Aveti (clasif. L):

apa: _____

încalzire: _____

gaz: _____

apa calda _____

electricitate (1-da; 2-nu) _____

telefon (1-da; 2-nu) _____

baie / dus (1-da; 2-nu) _____

sistema de canalizare (1-da; 2-nu) _____

plita electrica de podea(1-da; 2-nu) _____

g. Aveti alt imobil: _____ (clasif. M)

h. Aveti garaj: _____ (clasif. N)

V. Cheltuieli din luna trecuta:

a. Locuinta:

✗ gaz _____ lei;

✗ electricitate _____ lei;

✗ telefon _____ lei;

✗ Încalzire _____ lei;

✗ apa _____ lei.

b. Alimentatie: _____ lei;

c. Medicina: _____ lei;

d. Studii: _____ lei;

e. Transport:

✗ privat _____ lei;

✗ public _____ lei;

f. Impozite: _____ lei.

VI. Vechimea bunurilor, ani:

televizor: _____ frigider: _____

masina de spalat: _____

vehicol (numarul de înregistrare: _____): _____

masini agricole (numarul de înregistrare: _____): _____

VII. Alte surse de existenta:

o pamânt agricol: _____ m²

o pamânt în jurul casei _____ m²

o animale domestice:

✗ bovine nr. _____;

✗ cabaline nr. _____;

✗ caprine / ovine nr. _____;

✗ pasari nr. _____;

✗ porcine nr. _____;

✗ alte nr. _____;

VIII. Cat de des ati vizitat urmatoarele (în ultimele trei luni):

a. Policlinica: _____

b. Spital: _____

c. Biblioteca/Club: _____

d. Cinema/Teatru: _____

e. Oficiul Postal: _____

f. Primaria: _____

g. Scoala primara: _____

h. Scoala medie, liceu, gimn.: _____

i. Cel mai apropiat telefon: _____

IX. Detineti vreo afacere familiala privata?

✗ gospodarie taraneasca o

✗ întreprindere individuala o

✗ patent o

✗ SA o

✗ SRL o

✗ cooperativ o

X. Care sunt cheltuielile medii lunare ale familiei? _____ lei.

XI. Necesitatea în asistenta sociala este:

Extrema o

Relativa o

VENITUL GLOBAL: _____

Ajutor material, lei: _____

pentru explicatiile suplimentare folositi spatiul de pe pagina verso

A refuzat sa raspunda (semnatura solicitantului): _____
(daca persoana refuza sa raspunda la Informatie pentru determinarea necesitatii de alte tipuri de asistenta sociala)

DECIZIE:

DATE SUPLIMENTARE EXPLICATIVE:

Specialist (nume, prenume) _____

Codul specialistului _____ Semnatura specialistului _____

Semnatura solicitantului _____

SEMNATURA PRIMARULUI _____

STAMPILA PRIMARIEI: _____

DOCUMENTELE PREZENTATE DE SOLICITANT

1.   **Ț** – buletinul de identitate (pasaportul, certificat de nastere)
2.   **Ț** – certificat de nastere al copilului (F-3, F-3A)
3.   **Ț** – adeverintele de nastere ale copiilor
4.   **Ț** – adeverinta eliberata de oficiul starii civile, prin care se confirma în ce temei în certificat de nastere al copilului au fost înscrise datele despre tatal copilului
5.   **Ț** – legitimatia de pensionar
6.   **Ț** – certificat de divort
7.   **Ț** – certificat de casatorie
8.   **Ț** – carnet de munca
9.   **Ț** – adeverinta de la institutia de învățământ
10.   **Ț** – certificat de deces
11.   **Ț** – certific. de institut. medicale, care confirma starea sanatatii solicit-lui si nevoia de a achita serviciile medicale
12.   **Ț** – certificatul, care confirma nevoia de a procura medicamentele sau articolele protetico-ortopedice
13.   **Ț** – documentul de la oficiul fortei de munca (la evidenta OFM)
14.   **Ț** – componenta familiei
15.   **Ț** – adeverinta ce confirma faptul ca mama domiciliata împreuna cu copilul
16.   **Ț** – extrasul din ordinul de acordare a concediului pentru îngrijire a copilului până la 1.5 ani
17.   **Ț** – documentul despre venitul familiei (adeverinta despre salariu, despre venitul provenit de la terenuri din care se platesc cotele de asigurari de CTAS) pe trimestrul precedent lunii solicitarii indemnizatiei
18.   **Ț** – adeverinta eliberata de asistentei sociale prin care se confirma ca copilul nu beneficiaza de alte indemnizatii
19.   **Ț** – în caz în care ambii parinti nu sînt încadrati în câmpul muncii
20.   **Ț** – detinatorii de terenuri cu destinatie agricola, inclusiv cei care dau în arenda pământul si altor forme de gospodarie în comun, persoanele care desfasoara activitatea antreprenoriala prezinta adeverinta de înregistrare si achitare a cotelor
21.   **Ț** – certificatul eliberat de întreprinderea municipala ce se ocupa de gestionarea fondului locativ sau primarie, de cooperativele de constructie a locuintelor privatizate, de întreprinderile, la balanta carora se afla fondurile locative si caminele, cu indicare modului de încălzire a locuintei (casei) si a tuturor serviciilor de care se foloseste beneficiarul
22.   **Ț** – extractul din contul personal sau cartea de imobil
23.   **Ț** – legitimatia participantului luptei pentru apararea integritatii RM
24.   **Ț** – legitimatia participantului la cel d-al II razboi mondial
25.   **Ț** – adeverinta sau legitimatia ce conforma ca persoana s-a aflat în Leningrad în timpul blocadei
26.   **Ț** – adeverinta de la serviciu militar
27.   **Ț** – act de 2 martori (vecini) ca pensionar nu are copii
28.   **Ț** – adeverinta ce confirma ca solicitantul este copilul celui decedat în urma avariei de la Cernobil
29.   **Ț** – adeverinta ce confirma ca solicitantul este victima represiunilor politice din 1917-1990
30.   **Ț** – legitimatia de persoana asimilata cu participantul la cel d-al II razboi mondial
31.   **Ț** – certificat despre marimea alimentelor primite
32.   **Ț** – extrasul din decizia organului administratiei publice locale cu privire la instituirea tutelei (curatelei)
33.   **Ț** – certificatul din Comisariatul de politie despre faptul ca tatal copilului este în cautare

Clasificator la cererea pentru protectie sociala var. II

A. Sectia "Cerere pentru":

1. Compensatii nominative directe
2. Indemnizatii unice p/u nasterea fiecarui copil, p/u persoane asigurate
3. Indemnizatii p/u intretinerea copilului pna la 1,5 ani, p/u persoane asigurate
4. Indemnizatii p/u copii, mamelor cu multi copii si cele singuratic care au copii in vîrsta de la 1,5 - 16 ani (18 ani), p/u asigurate
5. Indemnizatii unice p/u nasterea fiecarui copil, p/u neasigurate
6. Indemnizatii p/u intretinerea copilului pna la 1,5 ani, p/u neasigurate
7. Indemnizatii p/u copii, mamelor cu multi copii si cele singuratic care au copii in vîrsta de la 1,5 - 16 ani (18 ani), p/u neasigurate
8. Indemnizatii p/u asigurarea sociala
9. Ajutor in loc de pensie alimentara p/u copii
10. Alocatii p/u ingrijire
11. Ajutor de deces
12. Compensatii p/u deservirea cu transport
13. Alte tipuri de compensatii (Cernobil)
14. Ajutor material p/u produse alimentare si marfuri industriale
15. Ajutor material p/u serviciilor medicale si procur. medicamente si articole protetico-ortopedice
16. Alte scopuri (inmormantari)
17. Sanatorii

B. Sectia "Date despre gospodarie":

"Starea familiala":

- Celibatar/a – 1
- Casatorit/a – 2
- Sotul/sotia locuieste separat – 3
- Vaduv/a – 4
- Divortat/a – 5

C. Sectia "Date despre gospodarie":

"Gradul de rudenie" cu capul gospodariei":

- Capul gospodariei – 1
- Sot / sotie – 2
- Fiu / fiica (si cei adoptivi) – 3
- Frate/Sora – 4
- Parinti – 5
- Nepot / nepoata – 6
- Alta ruda – 7
- Neinruditi – 8

D. Sectia "Date despre gospodarie":

"Studiile":

- Superioare – 1
- Superioare incomplete – 2
- Medii specializate – 3
- Medii generale – 4
- Incomplete – 5
- Primare – 6
- Fara studii primare – 7
- Analfabet/a – 8

E. Sectia "Date despre gospodarie":

"Angajat la mom. actual":

- Am lucrat – 1
- Am fost in concediu – 2
- M-am considerat la lucru, dar intreprinderea n-a lucrat – 3
- Am cautat de lucru – 4
- Sunt femeie casnica (barbat casnic) – 5
- Am studiat – 6
- Am frecventat cursuri de perfection., recalificare – 7
- Inapt de munca pe motiv de sanatate – 8
- Inapt de munca pe motiv de vîrsta – 9
- Alte – 10

F. Sectia "Date despre gospodarie":

"Categorie de pensie":

- 1 - Pensii p/u limita de vîrsta (batranete)
- 2 - Pensii p/u dizabilitate
- 3 - Pensii p/u vechime in munca
- 4 - Alocatiile sociale / Pensii sociale
- 5 - Pensii de urmasi
- 6 - Alte pensii - p/u functionari publici, deputati, procurori, militari, judecatori, membri de Guvern, primari, colab.vamali
- 7 - Alocatii lunare de stat, acordate persoanelor cu dizabil. de razboi, participant. la cel de-al II razboi mondial si familiilor lor

G. Sectia "Date despre gospodarie":

"Tipul de plati sociale":

- 1 - Ajutor de deces
- 2 - Alocatii p/u ingrijire
- 3 - Compensatii nominative
- 4 - Compensatii p/u deservirea cu transport
- 5 - Alte tipuri de compensatii (Cernobil)
- 6 - Ajutoare banesti acordate populatiei de catre FSSP
- 7 - Plati unice (intreprinderi, syndicatele, organizatii binefacere si religioase)
- 8 - Burse
- 9 - Indemnizatii unice p/u nast. fiecarui copil
- 10 - Indemnizatii p/u intretinerea copilului pna la 1,5 ani
- 11 - Indemnizatii p/u copii, mamelor cu multi copii si cele singuratic care au copii in vîrsta de la 1,5 - 16 ani (18 ani)
- 12 - Indemnizatii p/u asigurarea sociala
- 13 - Sanatorii
- 14 - Transport public
- 15 - Indemnizatia la tutela / infiere

H. Sectia "Categorie de vulnerabilitate":

Grupa III cu gr. de dizabilitate, stabilit fara termen si grupa II

- 1 - Gr.III, dizabilitate de munca;
- 2 - Gr.III, dizabilitate in urma unor mutilari, traume / rani cauz.in exercitiul servic. militar;
- 3 - Gr.III, participantii la actiunile de lupta p/u apararea integritatii si independentii Moldovei;
- 4 - Gr.III, victimele represiunilor politice din perioada anilor 1917 – 1990;
- 5 - Gr.III, fostii detinuti in lagarele de concentrare si ghetouri;
- 6 - Gr.II, cu exceptie de dizabilitate in urma maladiilor gener. sau profes., leziunii la locul de munca

I. Sectia "Alte categorii de vulnerabilitate":

- 1 - Asimilate particip-ilor la cel-al II razboi mondial
- 2 - Parintii, sotile necasatorite, copii pna la 18 ani celor cazuti la datorie si celor decedati in urma particip.la lichidarea consecintelor de la Cernobil
- 3 - Au lucrat in spatele frontului in anii celui de-al II razboi mondial
- 4 - S-au aflat in Leningrad in timpul blocadei
- 5 - Saracie extrema
- 6 - Somer din motive de boala indelungata pna la survenirea dizabilitatii

J. Sectia "Date despre locuinta":

"Tipul proprietatii":

- De stat – 1
- Departamentala – 2
- Cooperatista – 3
- Particulara – 4
- Inchiriaza de la particulari – 5
- Alte – 6

K. Sectia "Date despre locuinta":

"Tipul locuintei":

- apartament separat – 1
- camin – 2
- casa separata – 3
- o parte de casa – 4
- alte – 5

L. Sectia "Date despre locuinta", "Aveti":

- Apa: apeduct – 1, cismea – 2, fantana – 3, alte – 4

- Incalzire: centrala – 1, autonoma – 2, soba cu gaze naturale -3;
- soba cu lemn, carbune, motorina -4
- incalzitor electric – 5; nu – 6

- Gaz: central – 1, butelie de gaz – 2, nu – 3

- Apa calda: retea publica – 1, incalzirea apei cu gaz, energie electrica – 2, incalzirea apei cu carbune, lemne – 3, nu – 4

- Electricitate: da – 1, nu – 2

- Telefon: da – 1, nu – 2

- Baie sau dus: da – 1, nu – 2

- Canalizatie: da – 1, nu – 2

- Plita electrica de podea: da – 1, nu – 2

M. Sectia "Date despre locuinta":

"Aveti alt imobil":

- apartament separat - 1
- casa separata - 2
- o parte de casa - 3
- alta - 4
- vila de tip iarna- 5
- vila de tip vara - 6
- nu are - 7

N. Sectia "Date despre locuinta":

"Aveti garaj":

- am personal – 1
- inchiriez – 2
- nu – 3

Anexa B: Cerere pentru Protectie Sociala (propusa)

I. Date personale:

NLC:

- ✓ Numele: _____ Prenumele: _____ Patronimicul: _____
✓ Resedinta: jud. _____ oras (sat) _____ str. _____ bloc.(casa) _____ ap. _____ Cod postal: _____ tel.(dom./contact): _____ / _____
✓ Domiciliu: jud. _____ oras (sat) _____ str. _____ bloc.(casa) _____ ap. _____ Cod postal: _____ tel.(dom./contact): _____ / _____
✓ Cod personal / cod fiscal / Nr. pasap. _____ Cod asigurari sociale: _____ Adev. de pensionar ? _____ Cert. de dizabilitate ? _____

Date despre gospodarie::

Date despre gospodărie:							
<u>Numarul total de membri ai familiei, inclusiv capul familiei</u>		<u>Numarul de copii de pana la 18 ani</u>		<u>Numarul de copii de pana la 18 ani</u>		<u>Numarul de studenti cu varsta mai mare de 18 ani</u>	
<u>Numarul de recipienti ai CN</u>		<u>Numarul de membri ai familiei angajati in munca</u>		<u>Numarul de pensionari</u>		<u>Numarul de persoane apte de munca</u>	

Informatie pentru determinarea necesitatii de alte tipuri de asistenta sociala:

IV. Date despre locuinta

(vezi clasificatorul):

- a. Tipul proprietatii: _____ (clasif. **J**)
- b. Tipul locuintei: _____ (clasif. **K**)
- c. Numarul de camere locuibile: _____
- d. Spatiul total: _____ m²
- e. Spatiul locativ: _____ m²
- f. Aveti (clasif. **L**):
- apa: _____
- încalzire: _____
- gaz: _____
- apa calda _____
- electricitate (1-da; 2-nu) _____
- telefon (1-da; 2-nu) _____
- baie / dus (1-da; 2-nu) _____
- sistema de canalizare (1-da; 2-nu) _____
- plita electrica de podea (1-da; 2-nu) _____
- g. Aveti alt imobil: _____ (clasif. **M**)
- h. Aveti garaj: _____ (clasif. **N**)

V. Cheltuieli din luna trecuta:

a. *Locuinta:*

- a.** gaz _____ lei;
 electricitate _____ lei;
 telefon _____ lei;
 Încalzire _____ lei;
 apa _____ lei.
- b. Alimentatie:** _____ lei;
- c. Medicina:** _____ lei;
- d. Studii:** _____ lei;
- e. Transport:**
 privat _____ lei;
 public _____ lei;
- f. Impozite:** _____ lei.

VI. Vechimea bunurilor, ani:

- televizor: _____ frigider: _____
masina de spalat: _____
vehicul (numarul de înregistrare: _____): _____
masini agricole (numarul de înregistrare: _____): _____
- VII. Alte surse de existenta:**
o pamânt agricol: _____ m²
o pamânt în jurul casei _____ m²
o animale domestice:
✘	bovine	nr. _____;
✘	cabaline	nr. _____;
✘	caprine / ovine	nr. _____;
✘	pasari	nr. _____;
✘	porcine	nr. _____;
✘	alte	nr. _____;

VIII. Cat de des ati vizitat

urmatoarele (în ultimele trei luni):

- a. Policlinica: _____
b. Spital: _____
c. Biblioteca/Club: _____
d. Cinema/Teatru: _____
e. Oficiul Postal: _____
f. Primaria: _____
g. Scoala primara: _____
h. Scoala medie, liceu, gimn.: _____
i. Cel mai apropiat telefon: _____

X. Care sunt cheltuielile medii lunare ale familiei?

XI. Necesitatea în asistența socială este:

Extrema   **đ**

Relativa $\frac{1}{2}$

VENITUL GLOBAL:

Ajutor material, lei:

IX. Detineti vreo afacere familiala privata?

- ✖ gospodarie taraneasca   0
 ✖ întreprindere individuala   0
 ✖ patent   0   ✖ SRL   0
 ✖ SA   0   ✖ cooperativ   0

**pentru explicatiile
suplimentare folositi spatiul
de pe pagina verso**

[illegible]